

Situació

Servicio de Estudios

Maig 2003

Economia internacional: sense por a la deflació
Espanya: consumint el creixement
Catalunya: esperant el món

Indice

Data de tancament: 20 de maig de 2003

1 Entorn internacional	1
2 Economia espanyola	3
3 Economia catalana	9
Requadre: "El Cens d'habitatges del 2001"	21
Requadre: "Enquesta sobre l'Activitat Econòmica BBVA: 1er trimestre 2003"	22

Han elaborat aquesta publicació:

David Taguas

Pep Ruiz
Ignacio San Martín
Manuel Balmaseda

34 91 374 40 74
34 91 537 48 90
34 91 374 33 31

ruiz.aguirre@grupobbva.com
jisanmartin@grupobbva.com
m.balmased@grupobbva.com

1. Entorn internacional

Al 2003 es redueix el creixement

La perspectiva del conflicte bèl·lic a l'Iraq, que es venia anunciant des de finals de l'any 2002, ha generat un clima d'elevada incertesa fins a principis del 2003, impulsant a l'alça els preus del petroli i afectant negativament els principals índexs borsaris. Aquesta situació s'ha reflectit en una caiguda de les confiança dels agents, i finalment, en unes xifres reals que han causat decepció en els primers mesos del 2003.

Com a resultat, els indicadors disponibles assenyalen que durant la primera meitat del 2003 les principals economies han experimentat un creixement menor del previst, el que ha portat a revisar a la baixa les previsions de creixement per al conjunt de l'any, tot i que es manté un escenari segons el qual la incertesa desapareix i l'activitat millora a mida que avança l'any. Així, les perspectives de creixement mundial es situen en el 2,9% per al 2003, amb una recuperació moderada, fins al 3,5%, l'any 2004.

Però a més de les xifres de creixement, també és preocupant la composició del mateix. Als Estats Units sorgeixen dubtes sobre si l'augment de la despesa pública és excessiu. La forta expansió fiscal dels últims anys es veu reforçada, en el 2003, amb retalls impositius i amb els costos de la guerra a l'Iraq, implicant una disminució de l'estalvi públic que no es compensa amb un augment equivalent de l'estalvi privat. D'aquesta manera, la disminució de la taxa d'estalvi pressionarà a l'alça els tipus d'interès, i podria afectar les expectatives de creixement a mig i llarg termini. La contrapartida a aquest comportament de l'estalvi és un elevat dèficit per compte corrent, que assoleix màxims històrics del 5% del PIB. En aquest context de moderació del consum privat i de retard en la recuperació de la inversió, el consum públic es converteix en un important suport per a l'activitat a curt termini, però a canvi el creixement d'aquest any és menys virtuós, aprofundeix en els desequilibris de l'economia nord-americana i podria limitar el creixement econòmic dels propers anys.

A la UEM, la preocupació es centra, en l'actualitat, en la capacitat de la demanda interna per a prendre el relleu del sector exterior, que durant el 2002 havia aportat tres quarts del creixement total. Al 2003, amb debilitat de la demanda exterior i amb un euro que es tornarà a apreciar, sembla difícil que aquesta situació es pugui repetir.

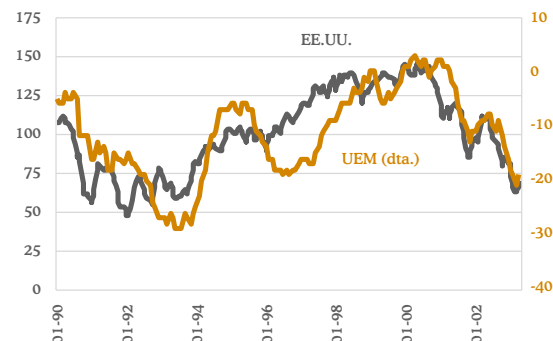
Al contrari del que succeeix als Estats Units, l'escassa consolidació fiscal durant els anys de bonança econòmica, juntament amb la limitació establerta pel Pacte per l'Estabilitat i el Creixement (PEC) a Europa fa que el marge per la política fiscal a la UEM sigui escàs. Molts països es troben propers al límit del 3% de dèficit públic sobre PIB, el que fins i tot ha portat a plantejar la possibilitat d'un relaxament excepcional del límit de dèficit per causa de la guerra. En aquest sentit, convé recordar que el PEC és un mecanisme imperfecte de coordinació de les polítiques fiscals nacionals, que resulta necessària en una unió monetària, i per tant, el relaxament del PEC podria implicar qüestionar la credibilitat de l'àrea en matèria fiscal i dificultar el disseny de la política monetària del BCE.

La inflació es manté en nivells reduïts a les principals economies. No obstant, la por a una deflació sembla injustificada, amb l'excepció del Japó, que continua en una espiral de baix creixement i inflació negativa. L'augment del preu del petroli dels últims mesos pressiona a l'alça els preus de producció i de consum, i les polítiques de demanda mantenen un biaix clarament expansiu, al que s'ha d'afegir, en els cas dels Estats Units, la depreciació del dòlar. Així, les previsions d'inflació per al 2003 són del 2,4% i el 2,2%, respectivament, als EE.UU. i a la UEM. Al 2004, el millor comportament del component energètic permetrà una disminució de la inflació a ambdues zones.

En aquest context de baix creixement amb una inflació relativament controlada, la política monetària dels principals països manté un biaix expansiu. De fet, les expectatives assenyalen reduccions dels tipus d'interès d'entre 25 i 50 punts bàsics a la UEM, un moviment que po-

Gràfic 1.1.

EE.UU. Confiança dels consumidors

Font: Conference Board i Comissió Europea

Quadre 1.1. Creixement del PIB

Taxa interanual (%)

	2001	2002	2003	2004
OCDE	0,7	1,6	1,8	2,5
EE.UU.	0,3	2,4	2,0	3,0
UEM	1,4	0,8	1,0	2,0
Japó	-0,8	-0,2	0,6	1,0
P. en vies de desenvol.	4,3	4,0	4,5	5,1
Països en transició	4,9	3,7	3,7	4,1
Món	2,3	2,7	2,9	3,5

Font: FMI i BBVA

Quadre 1.2. Inflació

Taxa interanual (%)

	2001	2002	2003	2004
OCDE	2,3	1,6	1,9	1,7
EE.UU.	2,8	1,6	2,4	1,8
UEM	2,5	2,2	2,2	1,8
Japó	-0,7	-0,9	-0,5	-0,4
P. en vies de desenvol.	6,2	6,1	6,6	6,0
Països en transició	18,1	10,7	10,1	9,0
Món	4,5	3,7	4,1	3,5

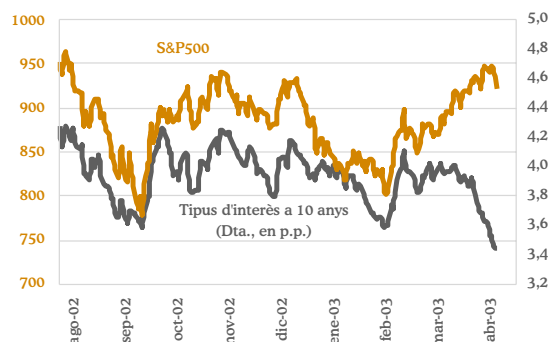
Font: FMI i BBVA

Quadre 1.3. Tipus d'interès i de canvi

Tipus oficials	sep-2003	des-2003	mar-2004
EUA	1,25	1,25	1,75
UEM	2,00	2,00	2,50
Regne Unit	3,50	3,50	3,75
Japó	0,10	0,10	0,10
Tipus de canvi			
Dòlar-Euro	1,12	1,10	1,10
Lliura-euro	0,67	0,67	0,67
lèn-Dòlar	122	123	125

Font: BBVA

Gràfic 1.2. EEUU: Tipus d'interès de llarg termini i borsa

Font: Bloomberg

dria ésser seguit per altres bancs centrals. Però el marge de baixades és limitat, i en un entorn de recuperació de l'activitat, la tendència dels tipus hauria de ser a l'alça, situació que es podria començar a produir, en el cas de la Reserva Federal americana, a finals d'any.

Els mercats, seguint la guerra

En els primers mesos de l'any, els mercats s'han vist molt afectats per la incertesa geopolítica, assignant una probabilitat molt elevada a un escenari molt negatiu. Les borses mostraren caigudes generalitzades, a causa de la incertesa sobre l'activitat i el possible impacte sobre el resultat de les empreses, fent que el gran beneficiat fos el mercat de deute públic. Els tipus d'interès de la renda fixa es mantingueren en nivells molt baixos, amb els agents buscant refugi davant la incertesa geopolítica. El preu del petroli es veié afectat per la por a una possible restricció en l'oferta, mantenint-se per sobre dels 30 dòlars per barril fins l'inici del conflicte. I finalment, la incertesa afectà també al mercat de divises, amb una depreciació generalitzada del dòlar, el que portà l'euro assolí nivells màxims en el tipus de canvi des del naixement de la UEM.

No obstant, l'inici del conflicte implicà una important correcció del pesimismo existent als mercats. La cotització del dòlar, el preu del petroli i els tipus d'interès del deute s'han situat a nivells molt més propers als compatibles amb escenaris més benignes, i els mercats han reaccionat positivament a les notícies que anunciaven un acabament ràpid de la guerra i de la incertesa associada a aquesta. Continuant aquesta tendència, és previsible que els índexs borsaris continuïn la recuperació amb la fi de la guerra i la desaparició de la incertesa que ha comportat. La desaparició de la prima de risc portarà els tipus de llarg termini a nivells més propers als que es deriven dels seus fonamentals, tot i que temporalment, el temor a la deflació ha pressionat fortament els tipus a la baixa i a mig termini la penalització sobre el dòlar podria experimentar una correcció parcial. Tanmateix, a mig termini preocupa l'elevada necessitat de finançament de l'economia dels Estats Units, que en aquests moments es satisfà pràcticament en la seva totalitat mitjançant inversions de cartera. Conseqüentment, el dòlar continuarà la seva suau depreciació, tot i que podria mostrar una considerable volatilitat a l'entorn d'aquesta tendència de fons.

Quina probabilitat té un escenari de deflació?

Als dubtes sobre la reactivació de l'economia nord-americana s'ha afegit, recentment, la por a una deflació, que el mercat comença a descomptar com un escenari possible. Des de l'inici de la recessió, els preus s'han desacelerat entre 1 i 1,5 punts en els índexs més representatius, fins al punt que la inflació general es situa en el 2,2%, i la subjacent a l'1,5%, mínim des de 1996.

Les previsions d'inflació, assenyalen que la deflació és un escenari poc probable, independentment de l'eina que s'utilitzi. A curt termini, la inflació es mantindrà en el 2,2%, encara que podria reduir-se fins a l'1,5% en alguns mesos per l'impacte de l'energia. Més a mig termini, en canvi, la recuperació de l'activitat és la clau. L'economia americana acumula vuit trimestres creixent per sota del potencial, i un *output-gap* negatiu és un indicador d'absència de pressió en els preus. No obstant, un escenari de caiguda generalitzada dels preus requeriria que l'*output gap* negatiu assolís una magnitud molt superior (-5%, front al -0,6% actual), una caiguda dels preus d'importació superior a la que s'observà durant la crisi asiàtica i una apreciació del dòlar. Finalment, cal considerar també les expectatives dels agents. En aquest sentit, els consumidors esperen que la inflació es mantindrà en el 2,4% durant els propers mesos (segons l'Enquesta de Michigan), i les expectatives d'inflació descomptades pels mercats de bons es mantenen estables lleugerament per sota del 2%. Així, la probabilitat d'entrar en un escenari de caiguda generalitzada i prolongada sembla baixa.

2. Economia espanyola

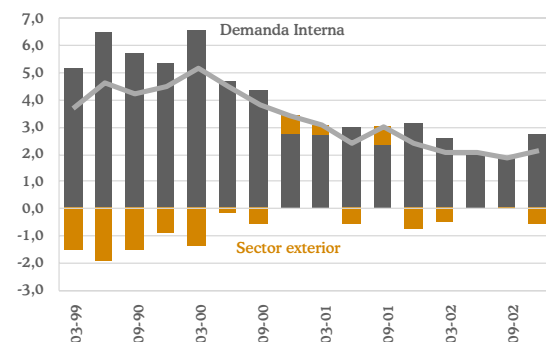
Després d'un aterratge suau, tot apunta cap a una lleugera recuperació al 2003...

L'economia espanyola creixerà un 2,5% l'any 2003, mig punt més del que ho va fer durant el 2002, interrompent per tant la fase de desacceleració iniciada a mitjans de l'any 2000. L'activitat es veurà recolzada per uns tipus d'interès reals molt reduïts i sense perspectives d'augment a curt termini, i per l'impuls que suposa la reforma de l'IRPF sobre la renda de les llars. Addicionalment, tot i que amb cert retard i amb menor intensitat del que s'havia previst, la recuperació del comerç mundial un cop es resolgui l'actual incertesa geopolítica recolzarà el creixement del 2003. Però l'impacte d'aquesta recuperació exterior es veurà frenat per l'empitjorament de la competitivitat, resultat del manteniment d'un diferencial d'inflació amb la UEM i de l'apreciació de l'euro als mercats internacionals. En conjunt, per tant, es produirà un major dinamisme en la inversió i el consum, que impulsaran la demanda interna, mentre que el sector exterior tindrà una contribució negativa al creixement superior a la del 2002. La combinació de la millora del comerç mundial, la superior demanda interna i l'empitjorament de la competitivitat donaran com a resultat que el dinamisme sigui major en les importacions que en les exportacions.

De forma sintètica, l'acceleració de l'economia espanyola durant el 2003 es recolza en impulsos a la demanda interna (reforma fiscal, tipus d'interès baixos) i, en menor grau, en un entorn exterior que serà més dinàmic des del segon semestre de l'any, per la resolució de la incertesa geopolítica i per l'impuls significatiu de la política fiscal als EUA i de la monetària tant als EUA com a la UEM. Aquests factors compensaran el fre a l'activitat que suposa el limitat creixement de la productivitat i la pèrdua de competitivitat, tant per l'acumulació de diferencials d'inflació respecte a la UEM com per la baixa dotació de capital, lligada a la relativament escassa inversió durant el cicle actual.

Gràfic 2.1.

Contribucions al creixement

Font: INE i BBVA

Quadre 2.1. Quadre macroeconòmic. Economia espanyola

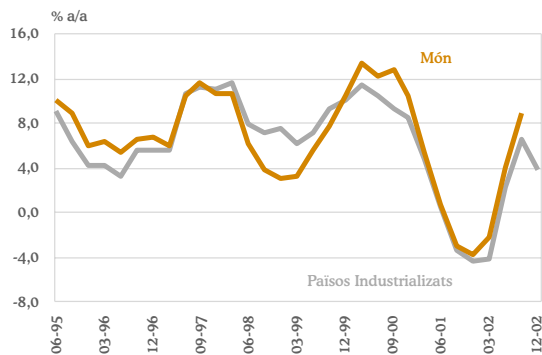
dades desestacionalitzades, % a/a	2001				2002				2003				2001	2002	2003
	1r T	2n T	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T	4t T			
Consum de les llars (1)	2,1	2,3	3,0	2,7	2,3	1,8	1,5	1,9	2,1	2,4	2,8	2,7	2,5	1,9	2,5
Consum AA.PP.	3,1	2,7	3,2	3,4	3,7	3,4	3,9	4,2	4,3	3,5	3,7	4,0	3,1	3,8	3,9
FBCF	5,0	3,9	2,6	1,5	0,8	1,0	1,5	2,4	2,9	3,3	3,2	2,3	3,2	1,4	2,9
Béns d'equipament i altres	3,7	1,2	-0,8	-2,7	-3,1	-3,0	-2,4	-0,3	1,5	3,0	3,5	4,0	0,3	-2,2	3,0
Construcció	6,3	6,2	5,7	5,1	4,1	4,5	4,9	4,5	4,1	3,5	3,0	1,0	5,8	4,5	2,9
Var. existències (*)	-0,3	0,2	-0,6	0,5	0,2	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Demanda nacional (*)	2,7	3,0	2,4	3,1	2,5	1,9	1,9	2,8	3,0	2,9	3,1	2,9	2,7	2,3	3,0
Exportacions	10,3	4,5	1,6	-2,2	-2,8	-1,6	4,2	5,9	5,5	4,0	3,0	1,0	3,4	1,4	3,3
Importacions	8,5	6,2	-0,2	0,1	-1,4	-1,8	4,3	7,7	8,0	5,5	4,0	1,2	3,5	2,2	4,6
Saldo exterior (*)	0,3	-0,6	0,6	-0,7	-0,4	0,1	-0,1	-0,7	-0,9	-0,6	-0,4	-0,1	-0,1	-0,3	-0,5
PIB pm	3,0	2,4	2,9	2,3	2,0	2,0	1,8	2,1	2,1	2,3	2,7	2,8	2,7	2,0	2,5
Agricultura	-1,5	-3,7	-1,5	-5,7	0,4	-0,4	-2,2	-6,1	-3,0	-3,6	-3,1	5,7	-3,1	-2,1	-1,1
Indústria (2)	1,0	1,9	3,2	-0,3	-1,1	0,1	2,3	2,9	2,5	1,0	-1,1	0,6	1,4	1,0	0,7
Construcció	5,8	5,6	5,2	5,1	4,5	4,9	5,3	4,9	4,0	3,1	3,1	4,6	5,4	4,9	3,7
Serveis	3,4	3,4	3,2	2,8	2,6	2,3	1,9	2,2	2,2	2,4	2,8	3,1	3,2	2,2	2,6
de mercat	3,8	3,7	3,3	2,5	2,4	2,1	1,4	1,6	1,7	1,8	2,5	3,2	3,3	1,9	2,3
de no mercat	2,3	2,6	3,1	3,7	3,3	3,3	3,5	4,0	4,0	4,2	3,9	2,9	2,9	3,5	3,7
Impostos nets s/productes	4,8	-2,8	0,4	7,1	4,6	3,5	-0,7	0,9	1,0	7,2	12,3	4,4	2,4	2,1	6,1

(*) Aportació al creixement del PIB; (1) Inclou les ISFLSLL

(2) Energia i branques industrials

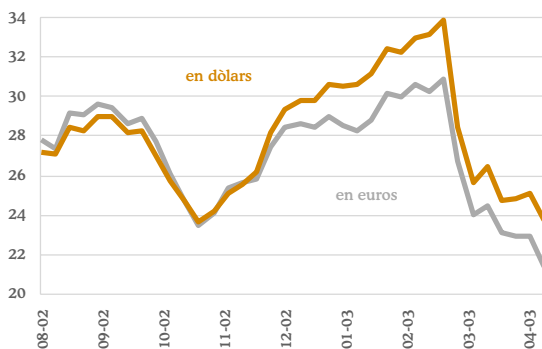
Font: INE i previsions BBVA

Gràfic 2.2.
Volum de comerç: importacions de béns

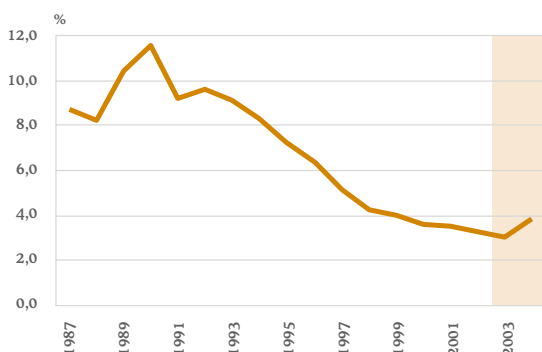
Font: FMI, Datastream i BBVA

Gràfic 2.3.
Brent, preu del barril

Font: Datastream i BBVA

Gràfic 2.4.
Cost real d'ús del capital

Font: BBVA

El caràcter transitori dels xocs que impulsaran l'activitat durant aquest any introdueix una incertesa addicional sobre les perspectives econòmiques per al 2004. La fi de l'impuls de la reforma de l'IRPF i el previsible augment de tipus d'interès el proper any, combinat amb el manteniment d'augmentos modestos de la productivitat, suggereixen que un dels factors claus hauria de ser el sector exterior. Però el seu impuls vindrà limitat per l'empitjorament de la competitivitat espanyola, i perquè els excessos fiscals i monetaris a escala global impediran impulsos addicionals durant el proper any.

... però els riscos exteriors no són menyspreables

L'actual entorn es veu marcat per la incertesa, particularment l'estabilitat del Mitjà Orient lligada a la crisi iraquiana, tot i la resolució certament ràpida dels combats, davant la possibilitat de futures extensions del conflicte. Aquest escenari s'ha traduït en una combinació de xocs d'oferta i de demanda que incideixen negativament sobre les perspectives d'activitat. Així, s'ha reflectit en un augment del preu del petroli des de la segona meitat del 2002¹, el que representa un xoc d'oferta negatiu. Però a més s'ha produït un deteriorament de la expectatives de les empreses i famílies, que afecta negativament la demanda agregada. De com es combinin aquests xocs, i de com es resolguin, dependrà l'evolució de l'economia en els propers mesos.

L'impacte sobre els preus és, a curt termini, clarament a l'alça, tot i que a mig termini la menor pressió de la demanda pugui compensar-ho. Aquest efecte es mantindrà fins i tot si, com ha succeït fins ara, es manté un escenari "sense complicacions", que permeti mantenir el cru en els nivells inferiors als 25 dòlars/barril que va assolir ràpidament un cop avançat el conflicte bèl·lic. La prima de risc que es pagà durant els trimestres anteriors al conflicte, tot i la correcció parcial que implica l'apreciació de l'euro, s'acabarà filtrant a tot el teixit productiu amb el pas del temps.

Pel que fa al sector exterior de l'economia espanyola, el creixement del comerç mundial durant el 2002, prop de l'1,5%, resultà superior a les expectatives vigents fa uns trimestres, però amb un perfil de desacceleració al final del 2002 que previsiblement continuarà durant el 2003. El manteniment més enllà d'aquesta atonia en el comerç global dificultaria la recuperació de les exportacions de béns i serveis, el que portaria a un creixement d'aquesta variable inferior al 2,9% previst actualment. Aquesta previsió es recolza en la hipòtesi que el creixement del comerç mundial es recupera fins a taxes properes a la seva mitjana històrica (6%), en línia amb el que succeirà a les economies occidentals en l'última part de l'any. No obstant, durant el 2003 continuarà empitjorant la competitivitat de l'economia, tant per l'acumulació d'un diferencial d'inflació envers la UEM com per l'apreciació de l'euro respecte a la resta de monedes, el que es traduirà en el futur en una pèrdua de quota de mercat, tant exterior com interior.

El problema que suposa el major augment relatiu dels costos interns es pot compensar mitjançant una política de compressió de marges als sectors més exposats a la competència exterior. Així sembla haver succeït a la indústria, exposada a una forta competència tant als mercats exteriors com a l'interior. Les branques industrials són l'únic sector d'oferta on el "marge empresarial", aproximat pel diferencial entre el creixement del deflactor i el dels costos laborals unitaris, ha estat negatiu des de 1996. Però aquest comportament no és sostenible a mig termini, i la pressió creixent dels

¹ Tot i que també hi incidí la reducció d'oferta causada per la vaga a Petróleos de Venezuela entre desembre de 2002 i febrer del 2003.

costos s'acabarà traduïnt a preus, i a pèrdua de quota de mercat, tant exterior com interior.

La inversió espera,... la resolució de la incertesa

L'evolució de la demanda exterior serà també determinant per a les expectatives d'activitat empresarial que, juntament amb el comportament del cost de capital, explica el comportament de la inversió en béns d'equipament. Aquest component es reduí en un 2,2% durant el 2002, el primer descens d'aquesta variable des de l'any 1993, però es preveu que durant el 2003 podria continuar la moderada recuperació iniciada en la segona meitat de l'any passat, fins a un creixement mig del 3,0%. Els tipus d'interès reals a llarg termini, amb un mínim històric al 2002 que previsiblement no es repetirà durant el 2003, no suposen cap restricció al desenvolupament de nous projectes d'inversió (el rendiment exigít a les inversions potencials és relativament baix). A més, tot i que d'acord amb els Comptes Financers del Banc d'Espanya l'endeutament de les empreses no financeres augmenta des del 2001², el descens nominal dels tipus d'interès permeté que durant el 2002 les despeses financeres continuessin disminuint. Segons la Central de Balanços del Banc d'Espanya, les despeses financeres de les empreses no financeres es reduïren en un 9,5% entre el període gener-septembre del 2001 i els mateixos mesos del 2002, i el diferencial entre la rendibilitat dels actius i el cost dels passius pràcticament es duplicà, des de 2 punts percentuals fins a 3,9.

Tanmateix, aquest entorn financer favorable no és suficient perquè es materialitzin els nous projectes d'inversió, i no compensa l'empitjorament de les expectatives d'activitat i la incertesa existent. El grau d'utilització de la capacitat productiva, que mostra el marge disponible abans d'haver d'executar noves inversions, es va recuperar de forma notable durant el 2002, fins a superar en el quart trimestre (80,3%) la mitjana històrica (79,9%), el que no succeïa des del segon trimestre del 2001. Però durant el primer trimestre del 2003 s'ha produït un nou retrocés, fins al 78,9% de la capacitat disponible, que s'observa tant en la producció de béns d'equipament com intermedis (no en els de consum, on continua augmentant).

De no aclarir-se el panorama internacional després de la resolució del conflicte a l'Iraq, o si aquest continua durant més temps del que sembla en l'actualitat, no es produiria la recuperació de l'activitat a escala tant internacional com espanyola, el que faria improbable un augment de les expectatives empresarials i per tant, mantindria estancada la inversió durant el 2003. En aquest escenari, la disminució dels tipus d'interès no serà suficient per a impulsar la inversió productiva, donats els importants dubtes que es mantindran sobre l'activitat.

L'edificació compensarà l'estancament de l'obra civil.

Encara que la incertesa internacional afectarà l'evolució de la inversió en béns d'equipament, el seu impacte sobre la inversió en construcció és més limitat, i aquesta es veu més condicionada per factors domèstics. Per quart any consecutiu, la construcció ha estat el component de la demanda interna amb un creixement més elevat, augmentant el seu pes en el conjunt de l'economia fins el 18% l'any 2002, 2,6 punts més que al 1999 i 3,7 punts per sobre de la inversió en béns d'equipament i altres.

La inversió residencial es continuà beneficiant durant tot el 2002 de l'augment de la demanda, possibilitat per la caiguda dels tipus d'interès i la continuada creació d'ocupació, als que s'ha afegit l'impuls addicional proporcionat per les pròpies expectatives de revalorització dels actius immobiliaris, en un marc de gran competència de les ins-

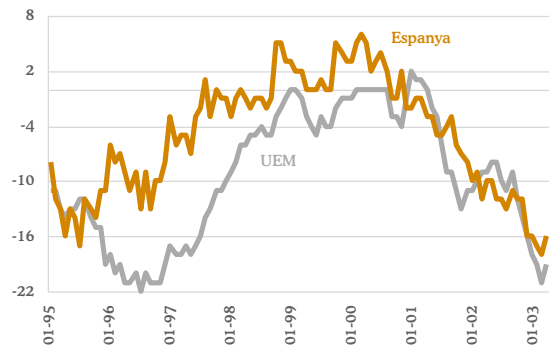
² Els passius financers amb cost suposaven el 85,4% dels actius financers de les empreses en el 3r trimestre del 2002, 7,9 punts més que en el mateix període del 2001.

Quadre 2.2. Construcció Comptabilitat Nacional i ECIC

% a/a	2000	2001	2002	2003
Inversió CNTR	6,1	5,8	4,5	3,6
Inversió ECIC	6,9	7,8	5,5	4,0
Edificació ECIC	8,6	6,7	7,5	6,0
Obra Civil ECIC	1,1	10,4	3,0	0,0

Font: INE, Min. de Foment i BBVA

Gràfic 2.5.
Confiança del consumidor

Font: Comissió Europea

titucions financeres en el desenvolupament de productes hipotecaris. Com a resultat d'aquest entorn afavoridor de l'activitat inversora i de la creixent demanda familiar, en el 2002 s'ha produït un nou augment de preus de l'habitatge, del 16,6%, el que representa 1,2 punts més que l'any 2001. El fet de que per tercer any els preus hagin augmentat per sobre del 10%, juntament amb un entorn menys favorable a la creació d'ocupació en el 2003 i el limitat impacte addicional de possibles reduccions de tipus d'interès sobre la capacitat adquisitiva de les llars, comportaran que l'activitat residencial es moderi lleugerament en el 2003, fins a un augment del 6,0% (1,5 punts per sota del creixement del 2002). La inèrcia d'aquest sector (hi ha obres en marxa, que s'han d'acabar) farà que la desacceleració no sigui més intensa, ja que els habitatges visats per arquitectes i aparelladors durant el 2002 experimentaren creixements del 3,5 i el 2,5%, respectivament.

L'obra civil, al seu torn, moderà el seu ritme de creixement durant el 2002 (segons l'ECIC, l'activitat creixé un 3,0%, front a un 10,4% al 2001), essent previsible que durant el 2003 es produeixi un estancament de l'activitat al sector. Durant el 2002, el 70% de l'obra civil fou licitada per Comunitats Autònomes i Ajuntaments, i donat que és previsible una caiguda de la inversió d'aquestes un cop passades les eleccions del mes de maig, és d'esperar que l'obra civil experimenti un creixement nul durant el 2003 tot i el manteniment de l'esforç inversor per part de la Administració Central.

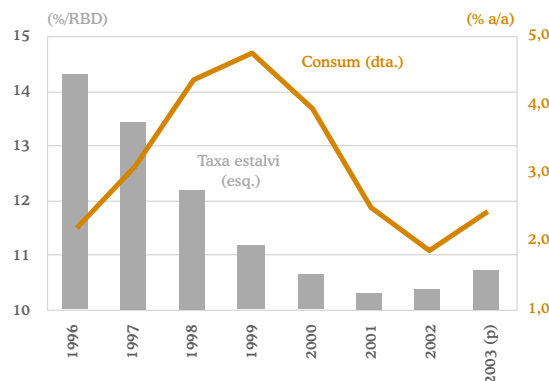
En definitiva, el sector de la construcció és el que menys afectat es veu per la conjuntura internacional i més depèn de l'evolució de factors propis. Així i tot, la lleugera desacceleració prevista fins al 2,9% (des del 4,5% del 2002) suposa la recuperació de la confiança dels consumidors des dels mínims assolits en el primer trimestre del 2003 (llogada en certa manera a l'evolució de l'entorn exterior) i que es manté la creació d'ocupació al mercat laboral.

L'IRPF, suport de la despesa familiar

La despesa en consum de les llars creixé un 1,9% l'any 2002, 0,6 punts per sota del que ho féu en el 2001. El perfil fou decreixent fins al 3r trimestre del 2002, amb una lleugera recuperació, a partir del quart trimestre que s'ha consolidat en el primer d'aquest any, per la menor caiguda dels béns duradors (automòbils). Aquesta recuperació, però, no es veu reflectida en els índexs de confiança de la Comissió Europea, que es mantenen en els mínims des de 1996, i sense perspectives de millora immediata mentre no s'aclareixi el panorama de les principals economies. Així, la despesa familiar ha mostrat, en els últims trimestres, un comportament lleugerament millor del que es derivaria dels seus fonamentals: la renda disponible i la riquesa de les llars com a factors amb incidència a llarg termini, i els tipus d'interès reals, l'atur i la confiança dels consumidors a curt termini³. La sortida de l'efecte euro (més consum al 2001, menys al 2002, i per tant més creixement d'aquesta variable al 2003) sembla començar-se a notar.

La perspectiva de creixement del consum es manté en el 2,4%, 0,6 punts més que en el 2002, però aquesta situació oculta els canvis en la contribució de cada determinant al creixement del consum respecte al que s'esperava a finals del 2002. Així, l'evolució de la borsa en els primers mesos del 2003 fa improbable un augment del valor de la cartera d'accions de les famílies, com s'esperava a mitjans de l'any passat, i únicament s'espera que la caiguda de la riquesa financera neta sigui menor que l'enregistrada durant el 2002. Per tant, tot i que les perspectives en l'altre component de la riquesa de les llars, l'immobiliari (que suposa pràcticament el 80% del total) milloren com a conse-

Gràfic 2.6.
Famílies, taxa d'estalvi i consum

Font: INE, Banc d'Espanya i BBVA

³ Per una anàlisi més detallada, veure Balmaseda, M. y Tello, P. "¿Han cambiado los determinantes del consumo en España?", Situación España, juliol 2002, BBVA.

qüència de les sorpreses a l'alça en els preus de l'habitatge, l'efecte total continua essent clarament negatiu.

Contra l'efecte net negatiu de la riquesa sobre les perspectives del consum familiar, els majors augments esperats en la renda disponible de les llars i la disminució dels tipus d'interès (més important que la prevista a finals del 2002) actuaran com a suports de la despesa durant el 2003, amb una contribució relativa superior a la prevista anteriorment.

En aquest entorn de gran incertesa, que no permet preveure una recuperació sostinguda de les expectatives i dels mercats financers a curt termini, la reforma de l'IRPF adquireix un paper decisiu com a recolzament de l'esperada acceleració del consum. La reforma induirà un augment de la renda disponible de les llars que s'estima en 3.000 milions d'euros l'any 2003 i 600 milions més l'any 2004, i s'estima que un 50% d'aquesta renda addicional podria destinar-se a consum, mentre que l'altra meitat intensificaria la incipient millora de l'estalvi familiar. Ara bé, en un escenari de risc en el que no es produís l'esperada recuperació de les expectatives i dels mercats financers durant la segona meitat del 2003 augmentaria l'estalvi de les llars per motiu de precaució, en contraposició al consum, sumant-se als efectes negatius que ja tindrien la menor activitat, ocupació, confiança, acumulació de riquesa, etc. En aquest escenari de risc, per tant, el consum es veuria afectat per la menor activitat i pel menor impacte de la reforma de l'IRPF.

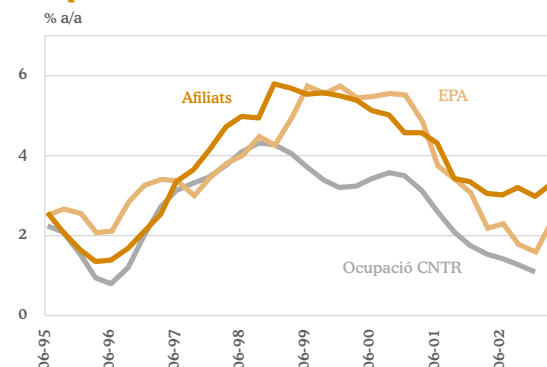
Amb tot, es continuarà creant ocupació

L'escenari central que s'ha descrit suposa que l'economia espanyola continuarà creant ocupació, encara que a un ritme inferior al del 2002. No obstant, la taxa d'atur augmentarà fins a l'11,7% durant el 2003 (des de l'11,4% del 2002) pels majors augments esperats de la població activa. Sectorialment, l'ocupació augmentarà a la construcció i els serveis, tot i que perdent força a mida que avançava l'any, mentre que a la indústria el comportament ha estat el contrari. Després d'un primer semestre en el que l'ocupació industrial es reduí en un 0,4% segons l'EPA, en el segon semestre es produí una recuperació en línia amb la mostrada per l'IPI. De cara al 2003, amb un entorn de creixement salarial similar al 2002 per la pròrroga de l'acord interconfederal entre empresaris i sindicats, i amb una millora de les expectatives d'activitat a mida que avanci l'any, l'ocupació mesurada d'acord amb l'EPA podria experimentar un augment de l'1,9%, una dècima per sota del 2002. En l'escenari de risc, sense millora de les expectatives d'activitat ni de la inversió, l'ocupació mostraria un comportament pitjor, però sense arribar a la destrucció d'ocupació. La xifra de creixement de l'ocupació EPA en el primer trimestre del 2003 recentment publicada per l'INE (+2,3% interanual, 0,3% intertrimestral), així com la lleugera recuperació dels afiliats a la Seguretat Social, fins a nivells altre cop superiors al 3% és, des d'aquest punt de vista, una bona notícia, a l'espera dels canvis sobre l'enquesta de població Activa que suposarà el nou cens del 2001, que com a resultat de l'augment de població, incrementarà el nombre dels ocupats i el dels actius.

Preus i salaris: es modera la inflació, però es mantindrà el diferencial

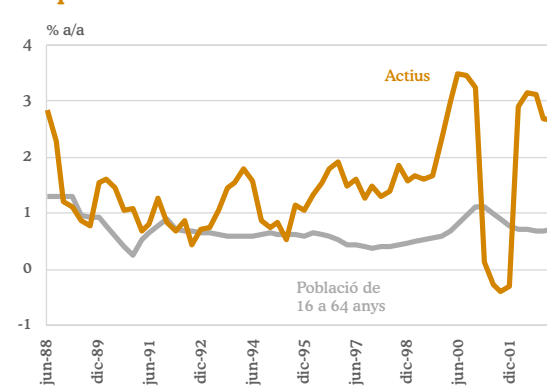
La inflació dels preus de consum ha experimentat una caiguda en els quatre primers mesos de l'any 2003 fins al 3,1%, nou dècimes per sota de la taxa del quart trimestre del 2002. Una desacceleració que s'observa no solament en l'IPC, sinó també en aquells índexs que eliminen els components més volàtils de la cistella, com l'IPC tendencial BBVA o l'IPSEBENE. En els components residuals, en canvi, s'ha observat una compensació entre la desacceleració dels preus dels aliments frescos, especialment carns i verdures, i l'augment de preus de l'energia, lligada als augments dels carburants, els combustibles de calefacció i

Gràfic 2.7.
Ocupació

Font: INE, Min. de Treball i BBVA

Gràfic 2.8.
Enquesta de Població Activa

Font: INE, Min. d'Economia i BBVA

Gràfic 2.9.
IPC de restaurants, bars i cafeteries

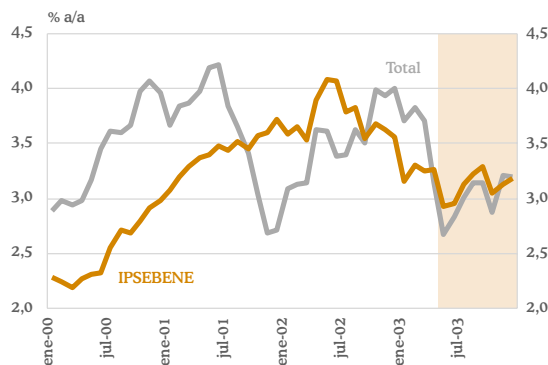
Font: INE i BBVA

Quadre 2.3. Inflació a Espanya

	IPC General			IPSEBENE		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
ene	3,1	3,7	2,9	3,6	3,2	3,1
feb	3,1	3,8	2,8	3,6	3,3	3,1
mar	3,1	3,7	2,7	3,5	3,2	3,2
abr	3,6	3,1	2,8	3,9	3,3	2,9
may	3,6	2,7	3,0	4,1	2,9	3,1
jun	3,4	2,8	3,0	4,1	3,0	3,1
jul	3,4	3,0	3,0	3,8	3,1	3,2
ago	3,6	3,1	3,0	3,8	3,2	3,2
sep	3,5	3,1	3,1	3,5	3,3	3,3
oct	4,0	2,9	3,0	3,7	3,0	3,2
nov	3,9	3,2	3,0	3,6	3,1	3,1
dic	4,0	3,2	3,0	3,6	3,2	3,2
media	3,5	3,2	2,9	3,7	3,2	3,1

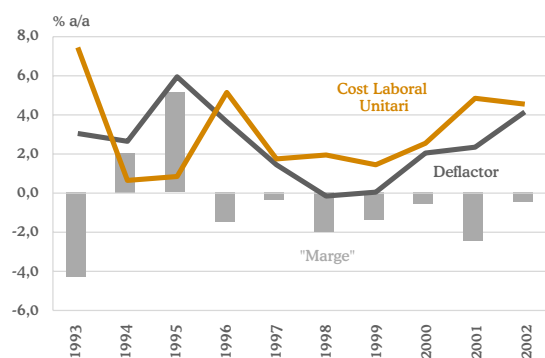
Font: INE i previsions BBVA

Gràfic 2.10. Inflació

Font: INE i BBVA

Gràfic 2.11. Indústria

Font: INE i BBVA

de la tarifa elèctrica del gener passat. Entre els components tendencials, a part dels aliments elaborats, on la desacceleració de l'oli ha compensat l'augment de la resta, s'ha produït una moderació en el creixement dels béns industrials, per la major intensitat de les rebaixes, i dels serveis, que s'han desaccelerat 6 dècimes entre el 4t trimestre del 2002 i el 1r del 2003. Aquesta última rúbrica s'ha vist positivament influenciada per la sortida de l'arrodoniment de l'euro produït al 2002, com ja s'observa en els preus dels bars i restaurants. Des d'un creixement mantingut en el 5,9% entre juny i novembre, màxim històric, s'ha passat a un 4,8% al febrer del 2003.

L'esglaó a la baixa que s'ha produït en els inicis de l'any, com a conseqüència de la sortida de l'arrodoniment de l'euro i de la congelació dels impostos especials al 2003, continuarà durant el segon trimestre d'enguany. Tot sembla indicar que el major impacte en preus del canvi de moneda es produí a partir del segon trimestre, ja que fins al febrer de l'any passat es mantingué la doble circulació de pessetes i euros, i l'entrada de productes de la nova temporada en vestit i calçat fomentà l'arrodoniment de preus en aquests productes, el que afavorirà una comparació a la baixa en el segon trimestre del 2003 i els següents.

Dos factors més contribuiran a moderar la inflació durant el 2003: l'apreciació de l'euro, que ha contribuït a moderar l'impacte de l'augment de preus del cru, i la pròpia evolució del preu del petroli. Si en l'última fase alcista (des de principis de novembre) el preu del petroli s'ha incrementat en un 35% en dòlars, aquest augment es redueix fins al 22% quan es mesura el preu en euros, havent quedat absorbida la diferència per l'apreciació de l'euro. Respecte a la pròpia evolució del preu del petroli, després del conflicte iraquià el petroli ha tornat a nivells de 24 \$/barril, i de mantenir-se, la combinació d'aquests preus amb l'evolució de l'euro permetria que la inflació energètica en el conjunt de l'any es situés prop del 3%, la meitat del creixement assolit durant el primer trimestre.

En síntesi, la sortida de l'arrodoniment de l'euro, l'apreciació del tipus de canvi i la caiguda prevista en el preu del petroli en la segona meitat de l'any més que compensaran l'impuls sobre la despesa dels agents que suposa la reforma de l'IRPF, el que permetrà que la inflació es redueixi en dues dècimes, des del 3,5% de mitjana del 2002 fins al 3,3% al 2003.

No obstant, aquesta millora en la inflació no suposarà una disminució del diferencial amb la UEM, que es mantindrà per cinquè any consecutiu per sobre de l'1% (1,3% al 2003), contribuint a l'empitjorament de la competitivitat de l'economia espanyola, i acumulant-se a l'efecte de la pròpia apreciació de l'euro.

Pel que fa a l'evolució dels salaris, les últimes dades de negociació col·lectiva assenyalen que els convenis revisats o firmats al gener del 2003 mostren una revisió salarial anual del 3,4% (per a 3,5 milions de treballadors), 4 dècimes per sobre de l'augment mig del 2002 (sense clàusules). No obstant, la sorpresa inflacionista durant l'any activà les clàusules de salvaguarda del poder adquisitiu, fent augmentar el 3% negociat fins al 3,8%. Així, resultà que els salaris de conveni augmentaren una dècima més del que ho havien fet al 2001, trencant l'efecte de moderació salarial buscat amb l'Acord Interconfederal per a la Negociació Col·lectiva de 2002, en el que s'intercanviaven guanys salarials a canvi de millores d'estabilitat i seguretat en el treball. La pròrroga d'aquest al 2003 combinada amb el fet que la inflació tornarà a superar el 2%, activarà altra vegada les clàusules de salvaguarda, augmentant la correlació de la remuneració dels assalariats amb la inflació passada, dificultant l'ajust a l'evolució de la productivitat i l'absorció de xocs per la via dels costos, com per exemple davant d'un augment sobtat de la factura energètica, i que està afectant de forma més evident el sector industrial, per la seva especialització en béns comerciables.

3. Economia catalana

Un 2002 desaccelerat, afectat per l'entorn internacional...

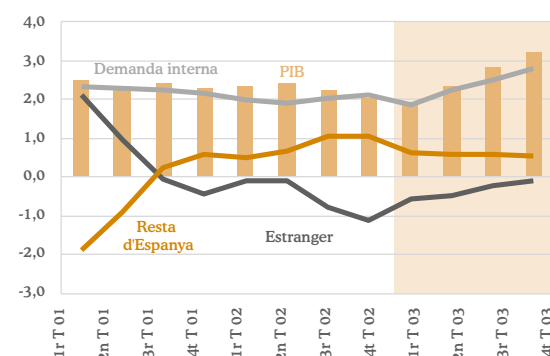
L'economia catalana podria haver tocat ja el mínim de la fase de desacceleració iniciada a mitjans de l'any 2000, amb un creixement del 2,0% al quart trimestre del 2002 que s'hauria vist superat en el primer trimestre del 2003.

En el decurs del 2002, la desfavorable conjuntura internacional ha implicat una reducció, suau, però constant, de l'aportació del sector exterior de l'economia catalana que ha passat d'aportar 3 dècimes de creixement al primer trimestre del 2002, i 5 en el segon, a restar-ne una al quart trimestre de l'any. El sector exterior català, emperò, mostrarà durant el 2002 un comportament dual. D'una banda, el comerç amb l'estranger, que passà d'una aportació positiva de 6 dècimes al creixement durant el 2001 a restar-ne mig punt en el 2002, i de l'altra el comerç amb Espanya. En el primer, les exportacions es mantingueren en taxes de creixement mínimes des de 1995 durant tot l'any, amb un creixement mig durant l'any de l'1,2%, i una recuperació només incipient en el quart trimestre, en què assoliren un 2,6%. Aquest comportament és coherent amb la pèrdua de dinamisme dels principals països on es destinen les exportacions catalanes, sobretot de les principals economies europees, però també podria estar lligat a la pèrdua de competitivitat acumulada per l'economia catalana, pel manteniment d'un diferencial d'inflació sostingut amb les principals economies europees. A canvi, també mostra un resultat diferenciat respecte a les exportacions del conjunt d'Espanya, que des de taxes negatives del -2,9% al primer trimestre del 2002 s'acceleraren fins a +6,0% en el 4T02. Addicionalment, bona part del sosteniment de les exportacions de béns i serveis estan lligades al comportament del turisme, on com ja s'analitzarà posteriorment, si bé es produí una nova desacceleració de la despesa per turista, s'ha assolit un nou rècord de visitants.

Les importacions de la comptabilitat trimestral, al seu torn, mostraren un creixement inferior al de l'any anterior, però amb un perfil d'acceleració durant l'any, des d'una taxa de creixement pràcticament nul·la a principis del 2002 fins acabar l'any prop del 5%, el que ha permès que, en mitjana de l'any, el seu creixement (2,3%) doblés el de les exportacions.

Gràfic 3.1.

Contribucions al creixement

Font: Idescat i BBVA

Quadre 3.2. Comerç exterior per àrea de destí

a/a, %	Exportacions		Importacions	
	2001	2002	2001	2002
Total	8,6%	-1,3%	3,6%	1,4%
Unió Europea	10,9%	-3,1%	3,7%	1,7%
Alemanya	3,5%	-8,9%	9,5%	11,8%
França	15,3%	-3,0%	3,3%	-3,4%
Itàlia	12,8%	-2,5%	5,9%	-3,4%
Regne Unit	10,9%	11,9%	0,6%	-3,6%
Resta del món	3,1%	3,2%	3,3%	0,9%

Font: Idescat

Quadre 3.1. Quadre macroeconòmic. Demanda. Catalunya

Dades cicle-tendència	2001				2002				2003				Dades anuals			
	1r T	2n T	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T	4t T	2000	2001	2002	2003
Consum	2,9	2,7	2,4	2,5	2,5	2,3	2,3	2,2	2,3	2,6	2,5	2,7	3,5	2,6	2,3	2,5
Consum de les llars	2,7	2,5	2,4	2,6	2,4	1,9	1,7	1,6	1,8	2,2	2,3	2,5	3,5	2,5	1,9	2,2
Consum públic	3,8	3,4	2,7	2,3	2,8	4,0	4,9	5,1	4,8	4,3	3,5	3,5	3,4	3,0	4,2	4,0
Formació Bruta de capital(1)	1,1	1,5	2,1	1,4	1,0	1,1	1,5	2,1	2,5	2,2	2,3	2,0	3,0	1,5	1,4	2,2
Béns d'equipament	1,1	0,6	0,4	-1,3	-2,4	-2,0	-0,8	0,7	1,0	2,0	3,0	2,9	3,2	0,2	-1,1	2,2
Construcció	2,5	3,5	4,5	4,5	4,4	3,8	3,3	3,1	2,7	2,5	2,2	2,2	4,0	3,7	3,6	2,4
Demanda interna(*)	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0	1,9	2,0	2,1	2,3	2,4	2,3	2,4	3,2	2,2	2,0	2,3
Exportacions	14,5	10,0	4,8	1,5	0,1	0,5	1,6	2,6	2,8	4,0	5,2	6,0	13,4	7,5	1,2	4,5
Importacions	10,0	8,1	5,1	2,4	0,3	0,7	3,2	4,8	4,3	4,5	5,6	6,2	10,8	6,3	2,3	5,2
Saldo amb l'estranger(*)	2,1	0,9	-0,1	-0,4	-0,1	-0,1	-0,8	-1,1	-0,7	-0,2	-0,2	-0,1	1,2	0,6	-0,5	-0,3
Saldo amb la resta d'Espanya(*)	-1,9	-0,9	0,2	0,6	0,5	0,6	1,0	1,0	0,6	0,2	0,5	0,5	-0,7	-0,5	0,8	0,4
PIB	2,5	2,3	2,4	2,3	2,3	2,4	2,2	2,0	2,1	2,3	2,7	2,8	3,7	2,4	2,2	2,5

(1) inclou variació d'existències

(*) Aportació al creixement del PIB

Les dades ombrejades són previsions BBVA.

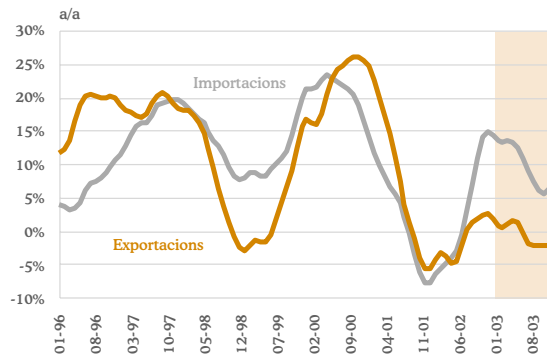
Font: Idescat i BBVA.

Quadre 3.3. Competitivitat de l'economia catalana

	CAT- MÓN	CAT- ESP	ESP- UEM	UEM- MÓN	ESP- MÓN	\$/€
1998	0,4	0,2	0,2	2,5	1,2	1,12
1999	0,8	0,7	1,1	-6,1	-1,5	1,07
2000	0,6	0,7	1,2	-9,7	-3,1	0,92
2001	0,3	-0,3	1,0	2,5	2,1	0,90
2002	1,3	0,5	1,3	4,4	3,1	0,94
2003	1,6	0,4	1,0	10,5	5,4	1,10

Font: BBVA

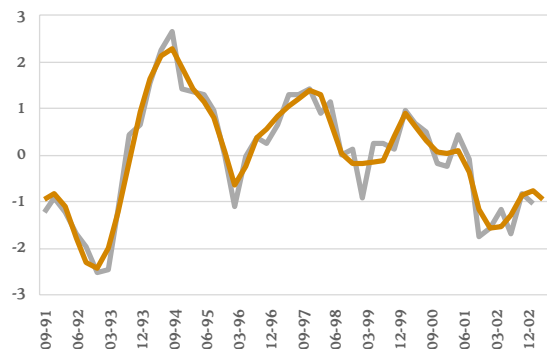
Gràfic 3.2. Comerç de béns amb l'estranger

Font: Idescat i BBVA

Gràfic 3.3. Evolució de les exportacions (saldos)

Sèrie original i suavitzada

Font: Enquesta sobre l'activitat econòmica, BBVA

Aquest fet podria estar indicant un augment de la quota de mercat dels productes estrangers a Catalunya, o el que és el mateix, una pèrdua de competitivitat en el mercat interior de béns. Però també es pot explicar, parcialment, per operacions d'intermediació entre la resta del món i Espanya realitzades a través de Catalunya. En aquest sentit, cal destacar que el saldo exterior amb Espanya ha augmentat en un 27%, passant de restar 5 dècimes al creixement al 2001 a aportar-ne 8 l'any 2002. Aquesta situació, que s'explica en part per la resistència de la demanda interna de l'economia espanyola, permetria pensar que s'ha produït un cert desviament de vendes, des de l'exterior (bàsicament Europa) cap a la resta d'Espanya. No obstant, el propi càlcul d'aquesta variable del quadre macroeconòmic, que s'obté com a diferència entre la demanda interna, el saldo amb l'estranger i el creixement del PIB, fa que s'hagin d'analitzar aquests resultats amb certes reserves.

i un 2003 sostingut per factor interns

La ràpida evolució de la guerra a l'Iraq ha permès alguns canvis en l'escenari internacional, tot i l'aparició de la Síndrome Respiratòria Aguda Severa (SRAS, pneumònia atípica). Les expectatives inicien una tímida recuperació i el preu del petroli s'ha estabilitzat en l'entorn dels 24 dòlars per barril, el que pot permetre, finalment una lleugera recuperació de les principals economies desenvolupades, aspecte en el que, a més, tindrà una incidència positiva (aquest any) l'estímul fiscal experimentat tant a Europa com als EUA. No obstant, fins i tot si l'escenari internacional no es complica i la SRAS no s'estén, els problemes que experimenten les economies desenvolupades, especialment els socis comercials de Catalunya, faran que la recuperació de la seva demanda sigui lleu, pel que és previsible que les exportacions catalanes experimentin un creixement moderat, afectades també tant per la pèrdua de competitivitat en preus derivada del diferencial d'inflació com per l'evolució de l'euro, que es mantindrà força més apreciat que durant el 2002.

Com ja s'ha dit, les importacions mostraren una acceleració entre el principi i el final del 2002. Segons les dades de duanes, tots els components de les importacions s'han accelerat, però en major grau en el cas de les de béns de consum. Tot i que el creixement de les importacions de consum en l'últim trimestre del 2002 (16,5% interanual, sobre els valor nominals) és similar al del conjunt de les importacions (+16,1%), el seu pes sobre les importacions totals augmentà en un punt en el segon semestre del 2002 respecte al mateix període de l'any anterior, el que contrasta amb la desacceleració del consum privat (real) en el mateix període: del 2,6% del 4t trimestre del 2001 fins a l'1,6% al 4t del 2002.

En el 2003, les importacions es veuran més afavorides pel comportament de la demanda interna, tant en el que fa a consum privat com, en menor mesura, per l'evolució de la inversió en béns d'equipament. Com a resultat, el saldo negatiu amb l'estranger es reduirà en dues dècimes, i el saldo positiu amb la resta d'Espanya es reduirà també lleugerament, fins a aportar quatre dècimes al creixement (8 al 2002). D'aquesta forma, l'aportació del sector exterior es reduirà lleugerament respecte al 2002, però amb una composició lleugerament més equilibrada.

En el moment de tancament d'aquesta revista, les últimes dades disponibles de comerç de béns amb l'estranger són les referents al mes de gener del 2003, que tornen a mostrar una certa atonia, després de la lleugera recuperació experimentada en el quart trimestre del 2002.

Les importacions, al seu torn, varen mostrar una lleugera desacceleració respecte al ritme assolit durant l'última part del 2002, però la seva tendència, fruit de la recuperació dels béns de consum, es situa en un

creixement interanual del 10%, mentre que per les exportacions l'increment de la tendència és pràcticament nul.

L'Enquesta BBVA sobre l'economia catalana, en la seva part d'exportacions, mostra també una evolució similar per al conjunt del primer trimestre del 2003. D'acord amb aquestes dades, mentre que en el quart trimestre del 2002 s'havia produït una lleugera recuperació, aquesta hauria perdut força lleugerament durant el primer trimestre del 2003, coherentment amb els dubtes sobre l'escenari internacional i l'evolució dels principals mercats de destinació. En qualsevol cas, els indicadors de les exportacions de béns assenyalen que el pitjor ja hauria passat, i que en els propers mesos es podria iniciar un creixement més sostingut.

Demanda interna: a partir del segon trimestre s'iniciarà la recuperació del consum privat...

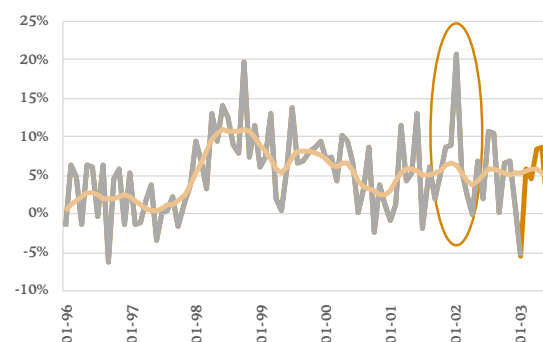
El quart trimestre del 2001 i el primer trimestre de l'any 2002, últims d'existència de la pesseta (al 2002, només durant gener i febrer), mostraren un cert efecte d'animació del consum, en el que s'anomena aleshores "efecte euro". Aquest efecte d'acceleració, d'avançament de compres per si el canvi de moneda implicava una important alça de preus, comportà un dinamisme en el consum privat (i en menor mesura, en la compra d'habitatges), que sostingué la demanda interna per sobre dels nivells que haguessin correspost amb la desacceleració que estava experimentant l'economia catalana. Tal com ja es va explicar aleshores, aquest avançament de compres havia de comportar una suau desacceleració del consum durant el que restava de l'any 2002, amb una campanya de Nadal amb un creixement menys accelerada, situació que s'estendria fins als primers mesos del 2003. Així, l'índex de vendes a les grans superfícies publicat per l'Idescat ha mostrat una disminució important en el mes de gener, després d'un creixement nul al desembre. Aquesta situació es corrobora si s'observa la Despesa Trimestral Mitjana de les Llars, també publicada per l'Idescat, segons la que la despesa de les famílies hauria reduït la seva taxa de creixement des del 6,6% del 2001 (i una mitjana del 6,9% en el període 1999-2001) fins a l'1,3% al 2002, amb un creixement lleugerament negatiu (-2%) a l'últim trimestre de l'any. En conjunt, per tant, sembla que les famílies haurien fet un esforç de contenció en béns de consum durant el 2002, coherentment amb l'alça de preus produïda per l'arrodoniment de l'euro i l'empitjorament de les expectatives d'ingressos, lligades al mal comportament d'un mercat de treball que, durant el 2002, no creà ocupació. Aquests efectes podrien haver incidit addicionalment a la prevista caiguda del consum derivada de la introducció de l'euro, després de l'avançament de compres al 2001.

L'empitjorament de les expectatives, al seu torn, es veu també corroborat quan s'observa l'enquesta sobre l'adequació del moment per a la realització de compres importants, de l'Idescat, que ha empitjorat de forma continuada des del primer trimestre del 2000. En el quart trimestre del 2002, un 46% de les llars consideraven que el moment era inadequat per a la realització de compres importants (10 punts per sobre de la dada del 4t trimestre del 2000), i només un 14,6% consideraven que era un moment adequat (mínim des de 2000).

No obstant, altres dades mostren informacions més optimistes sobre l'evolució del consum, que assenyalen el canvi que s'hauria produït en el primer trimestre del 2003. Les importacions de béns de consum es recuperaren en el quart trimestre del 2002, el saldo de respostes de l'apartat sobre Vendes de l'Enquesta BBVA millorà en el primer trimestre del 2003, capgirant la seva tendència, i la despesa per persona i viatge en desplaçaments turístics ha augmentat en un 4,1% en el primer

Gràfic 3.4.

Índex de vendes en grans superfícies Sèrie original i tendència (taxes interanuals)

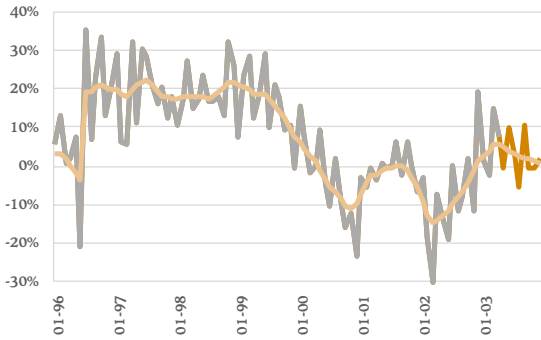
Font: Idescat i BBVA

Quadre 3.4. Despesa trimestral mitjana de les llars

	Euros	Taxa anual
1999	1624,9	6,3%
2000	1748,9	7,6%
2001	1864,5	6,6%
2002	1888,4	1,3%

Font: Idescat

Gràfic 3.5.
Matriculacions de Turismes

Font: Idescat i BBVA

Quadre 3.5. Evolució del crèdit de les caixes catalanes a altres residents

Milions d'euros	2001	2002	2001/00	2002/01
Total	79.973,0	94.528,9	14,4%	18,2%
A activitats productives	30.414,2	36.072,0	2,8%	18,6%
A persones físiques	47.831,2	56.814,1	22,8%	18,8%
Habitatge	31.699,2	38.735,2	21,2%	22,2%
Millors de la llar	2.727,1	3.392,2	25,9%	24,4%
B. Consum durador	4.228,4	4.669,2	104,6%	10,4%
Altres	9.176,5	10.017,5	7,1%	9,2%

Font: Direcció Gral. de Política financera, Generalitat de Catalunya

trimestre del 2003, el que implica el creixement més alt des del primer trimestre del 2000, i el primer creixement en termes reals des del mateix període, afavorit per la bona temporada d'esquí d'aquest hivern.

Les matriculacions de vehicles de turisme mostren també una lleugera recuperació, encara que en aquest cas s'explica per les males dades de matriculacions del primer trimestre del 2002 (25% de caiguda en els mes de febrer i març del 2002 respecte al mateix període de l'any anterior), més que no per una recuperació del sector. Així, en el període gener-abril del 2003 les matriculacions a Catalunya han augmentat en un 5,3% respecte al mateix període de l'any anterior, però es situen encara molt lluny dels 21.200 enregistrats als primers quatre mesos del 2001. En aquest sentit, cal tenir en compte que, mentre que el crèdit hipotecari o per a millores de la llar continuà augmentant durant el 2002 a ritmes superiors al 20%, el que s'ha reflectit en la vitalitat del mercat de l'habitatge, no ha succeït el mateix amb el crèdit al consum, que després d'haver-se doblat entre el 2000 i el 2001, només creixé un 8,9% al 2002. És previsible que aquesta situació s'hagi mantingut durant el primer trimestre del 2003, donat el grau d'endeutament elevat de les famílies catalanes.

En conjunt, per tant, el consum de les llars hauria experimentat en el primer trimestre del 2003 una lleugera acceleració en termes inter trimestrals, des del 0,5% del 4t Trim. del 2001 fins al 0,8%, equivalent a un 1,8% anual.

De cara al segon trimestre i posteriors, el consum privat podria experimentar una important recuperació, fins a assolir un creixement mitjà del 2,2% en el conjunt de l'any. Una acceleració que serà suportada per diversos factors: el manteniment dels tipus d'interès en nivells baixos, facilitant l'evolució dels crèdits al consum; la reforma de l'IRPF, que alliberarà renda disponible per a les famílies; i el millor comportament del mercat de treball, lligat a un increment de l'activitat.

En conjunt, el consum de l'economia catalana experimentarà una desacceleració de només tres dècimes (del 2,6 al 2,3%) en el conjunt de l'any 2002, mentre que la del consum privat havia estat de sis dècimes (2,5 a 1,9%). Això fou degut a que el consum públic experimentarà un important creixement en el conjunt de l'any (4,2%, el més alt des de 1997) i amb un perfil creixent, el que compensa la desacceleració del consum privat.

L'evolució del consum públic està lligada a l'efecte de dos components. En primer lloc, la reforma del sistema de finançament autonòmic per a les Comunitats Autònomes de règim comú, que entrà en vigor l'any 2002, ha suposat un lleuger increment dels ingressos de la Generalitat, a més del canvi en la composició dels mateixos en la forma de més ingressos impositius i menys ingressos per transferències.¹ Això ha permès un cert relaxament de la política fiscal, implicant un augment del consum públic d'aquesta Administració, entès aquest com la suma dels conceptes de remuneracions del personal i compres de béns i serveis, en termes d'obligacions reconegudes, del 10% en el conjunt de l'any, front a un creixement del 7,1% l'any 2001. El manteniment del model de cara als propers anys, la congelació o rebaixa d'alguns impostos, com l'IRPF, i la previsible desacceleració de la recaptació definitiva en el que fa a les liquidacions del 2002 per causa de la desacceleració econòmica, fan preveure un menor creixement dels ingressos en el 2003, que s'hauria de compensar amb una moderació de l'acceleració del consum públic. A la vegada, per a les Corporacions Locals, el 2003 suposa també la introducció d'un nou model de finançament², que marca noves restriccions als ingressos i, obligarà a presentar pres-

¹ Vegeu quadre 5.8: Financiación autonómica: cambios sustanciales...pero no definitivos; *Informe Económico 2001*, BBVA.

² Vegeu quadre: Fiscalidad Local: la casa, por el tejado. *Situación España*, desembre 2002, BBVA.

supostos en equilibri, el que podria haver forçat també un avançament de la despesa per raons pressupostàries.

El segon factor que podria haver incidit en el consum públic és el cicle electoral. L'avinentsa de les eleccions locals el 25 de maig d'enguany i de les autonòmiques al mes d'octubre podrien haver contribuït no només a un augment de la inversió durant el 2002 (que sí s'ha produït), sinó també a un augment de la despesa corrent. Generalment, després de les eleccions es produeix una aturada temporal de la inversió pública, que també pot afectar la despesa corrent. En el cas de la Generalitat, aquest fre es produiria més tard (entrant ja al segon semestre), pel que en conjunt, és previsible que es produeixi una desacceleració d'aquest component de la demanda durant el conjunt de l'any.

No obstant, és previsible que l'acceleració de la despesa de la Generalitat sigui superior a la que mostra el Pressupost del 2003 (5,3% quan es compara amb el pressupost del 2002), si es té en compte que durant el 2002 l'augment fou del 10% i que aquest any el pressupost contempla una caiguda en la partida de compres de béns i serveis, difícil de complir en un any electoral. Així i tot, el pressupost sembla oferir marge per al compliment de l'objectiu d'equilibri, bàsicament per la via d'augmentos superiors dels ingressos per transferències, ja que els ingressos impositius semblen lleugerament optimistes donada la conjuntura.

Desacceleració de la inversió en construcció, recuperació temporal dels béns d'equipament

La formació bruta de capital continuà mostrant valors molt baixos de creixement en el conjunt del 2002 (1,4%), que implicaren la disminució en una dècima respecte al creixement assolit en el 2001. Tot i el creixement mitjà similar, el comportament de la inversió per components fou radicalment diferent de l'assolit en l'any anterior. En primer lloc, les existències (és a dir, la diferència entre els components de béns d'equipament i construcció i el total de la formació bruta de capital) experimentaren un fort creixement, amb una aportació al creixement de la FBC de 3 dècimes i una al PIB, compensant la contribució negativa del 2001. Així, la FBC neta d'existències hauria experimentat una desacceleració des de l'1,8% fins a l'1,2%, més d'acord amb el que mostren els indicadors d'inversió, mentre que l'activitat hauria enregistrat un creixement del 2,5 i el 2,1%, respectivament als anys 2001 i 2002.

La inversió en béns d'equipament caigué un 1,1% l'any 2002, després d'haver-se estancat durant el 2001. Tot i la rebaixa en els tipus d'interès i l'augment de les facilitats de crèdit, que s'utilitzaren per canviar la cartera de finançament empresarial, la manca de perspectives de millora tant de l'economia catalana com de l'entorn internacional mantingueren les expectatives empresarials en mínims, congelant els projectes inversors. Donat que en el quart trimestre del 2001 la inversió en béns d'equipament mostrà ja una caiguda important (-1,2% en taxa intertrimestral), la xifra positiva del quart trimestre del 2002 no reflecteix una incipient recuperació, sinó que es deriva d'un pràctic estancament (+0,3% intertrimestral), i no hauria tingut continuïtat durant el primer trimestre del 2003. Tot i que l'índex de clima industrial ha mostrat una clara recuperació en els dos primers mesos del 2003, la dubtosa perspectiva que existia aleshores sobre el comportament de les economies europees (que encara es manté) i l'empitjorament de la confiança a nivell internacional resultat del clima prebèl·lic haurien estat suficients com per a generar un nou fre de la inversió en béns d'equipament. En aquest escenari, es previsible que la inversió es recuperi lleugerament durant el 2003, assolint taxes positives en el conjunt de l'any, però a un ritme suau, pel manteniment de la incertesa sobre l'activitat de les economies europees i espanyola durant el 2004.

Quadre 3.6. Execució del pressupost de la Generalitat

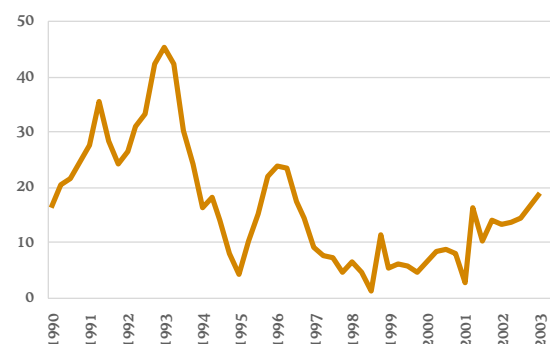
Milions d'euros. Obligacions reconegudes

	2001	2002	2003(P)	2001/ 01	2003/ 02
Ingressos					
corrents	13.036,9	14.494,6	15.030,8	11,2	3,7
Impostos directes	1.926,1	3.547,1	3.932,3	84,2	10,9
Impost. indirectes	1.299,1	5.886,7	6.206,7	353,1	5,4
Taxes i altres ingr.	407,8	428,0	413,2	4,9	-3,5
Transf. Corrents	9.394,8	4.622,3	4.468,9	-50,8	-3,3
Ingressos patrim.	9,0	10,6	9,7	17,4	-8,3
Ingres.de capital	826,4	699,3	225,9	-15,4	-67,7
Alienació					
d'inversions reals	7,4	126,6	0,0	1.622,0	n.d.
Transf. de capital	819,1	572,7	225,9	-30,1	-60,6
Ingres. financers	780,0	1.093,2	824,8	40,2	-24,6
Var. Actius financers	2,9	21,3	0,0	629,3	n.d.
Var. Passius financ.	777,1	1.072,0	824,8	37,9	-23,1
TOTAL					
INGRESSOS	14.643,3	16.287,2	16.081,5	11,2	-1,3
Despesa corrent					
Despesa corrent	12.223,3	13.274,9	13.691,6	8,6	3,1
Remun. personal	2.449,4	2.631,8	2.870,1	7,4	9,1
Compres béns i serveis					
serveis	588,1	710,6	649,1	20,8	-8,7
Interessos	428,8	416,4	392,7	-2,9	-5,7
Transf. corrents	8.756,9	9.516,1	9.779,7	8,7	2,8
Despesa de capit.	1.633,0	1.903,7	1.555,5	16,6	-18,3
Inversions reals	680,6	882,8	971,4	29,7	10,0
Transf. de capital	952,5	1.020,9	584,1	7,2	-42,8
Despesa financ.	981,3	1.180,5	834,3	20,3	-29,3
Var. Actius financ.	148,0	158,6	228,7	7,2	44,2
Var. Passius financ.	833,3	1.021,9	605,6	22,6	-40,7
TOTAL DESPESA					
TOTAL DESPESA	14.837,6	16.359,1	16.081,4	10,3	-1,7
Dèficit	-194,2	-71,9	0,1		

Font: Direcció Gral. de Política financera, Generalitat de Catalunya

Gràfic 3.6.

Estoc de productes acabats

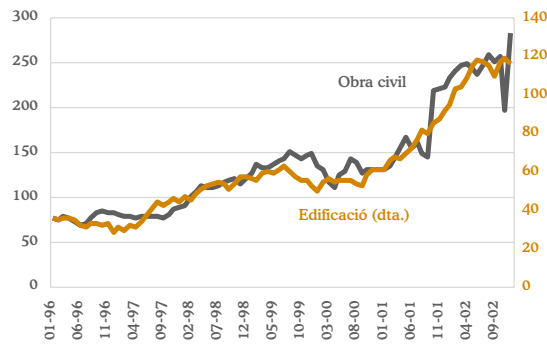

Font: Direcció General d'Indústria

Gràfic 3.7.

Licitació d'obra pública: milions d'euros

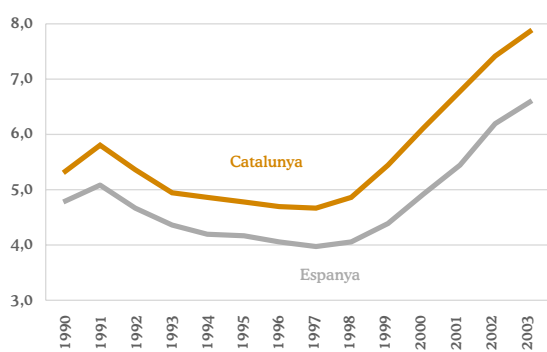
Mitjanes mòbils de l'últim any

Font: Idescat i BBVA

Gràfic 3.8.

Preu habitatge /Salari Anual

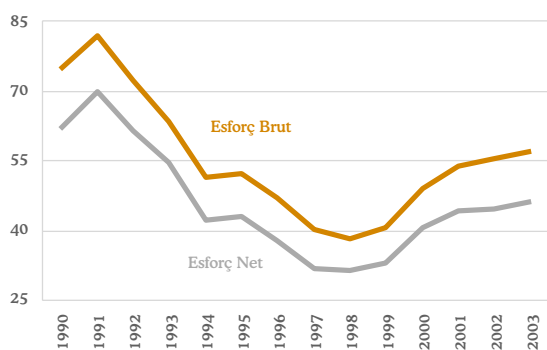

Font: BBVA

Gràfic 3.9.

Catalunya: Esforç d'accés a un Habitatge.

(% dels ingressos bruts mensuals)

Font: BBVA

La inversió en construcció, en canvi, fou novament el motor de l'economia catalana. Tot i la desacceleració mostrada durant l'any 2002, des del 4,4% del primer trimestre fins al 3,1% del quart, la resistència de la inversió ha continuat sorprenent a l'alça les previsions més optimistes, tant per la via de l'obra civil com per la de l'habitatge. Així, la licitació d'obra pública ha continuat augmentant a un fort ritme durant tot el 2002, tant en el que es refereix a obra civil com a habitatge de protecció social, mentre que la demanda d'habitatge de particulars continua creixent a ritmes forts, com es desprèn de l'augment del crèdit per vivenda a persones físiques concedit per les caixes, o per la formalització d'hipoteques, tant si s'observa el nombre de les mateixes com si es considera l'import.

Respecte de l'obra pública, l'impuls del 2002 s'explica tant per l'acceleració d'obres a nivell municipal, conseqüència de l'any electoral, com per l'existència d'obres de major envergadura que s'estan realitzant actualment, com l'AVE, la línia 9 del Metro, les obres del Fòrum 2004 o l'ampliació de l'aeroport de Barcelona. Tot i que la licitació es mantingué en nivells molt elevats durant tot el 2002, és previsible que l'execució de l'obra de caràcter estrictament local experimenti una certa desacceleració durant el que resta d'aquest any, en la mesura en què es pugui produir una certa renovació dels equips de gestió municipal, mentre que les grans infraestructures continuaran el seu desenvolupament durant el 2003 i el 2004, mantenint actiu el sector i xifres elevades de consum de ciment. D'aquesta forma, la desacceleració que és previsible per a l'obra civil en el conjunt d'Espanya es produirà també a Catalunya, si bé serà més suau donat el diferent calendari de les eleccions autonòmiques i el pes de les obres de grans infraestructures executades per ens gestors independents, com el GIF.

Respecte de la demanda d'habitatge privat, el 2002 es caracteritzà pel manteniment de fortes taxes de creixement al sector, però en aquest cas, els factors que incideixen en el manteniment d'aquesta forta demanda són variats. En primer lloc, els baixos tipus d'interès, les dificultats per accedir al mercat de lloguer, el canvi en el mercat laboral amb la incorporació de la dona, o el canvi en la composició dels ingressos familiars, amb major pes de les famílies amb dos salaris i que compensa parcialment l'augment de preus quan es contempla l'accessibilitat a l'habitatge, o el propi *baby-boom*, que fa coincidir en el temps al nucli de població que crea noves llars, són factors ja comentats altres vegades per a explicar l'augment de la demanda produït en els últims anys. En segon lloc, la manca d'inversions alternatives, en un moment de caiguda generalitzada dels índexs borsaris i amb un baix rendiment de la renda fixa, que ha suposat un altre impuls positiu a la demanda d'habitatge. I en tercer lloc, el nou cens de l'any 2001 aporta noves xifres de població, que permeten explicar en major grau, d'acord amb criteris fonamentals i no amb criteris especulatiu, el comportament del mercat de l'habitatge en els últims anys. Concretament, l'augment de població, del nombre de llars i del nombre d'immigrants justificaria bona part de l'increment de la demanda (veure el requadre El cens d'habitatge de Catalunya).

L'eliminació d'algun d'aquests factors d'impuls a partir d'aquest any rebaixarà la pressió de la demanda, fent que els preus de l'habitatge assoleixin un ritme de creixement cada vegada més suau. El recorregut a la baixa dels tipus d'interès hipotecaris és molt limitat, i fins i tot és previsible que puguin recuperar-se lleugerament a finals d'any, la demanda de segona residència per part d'estrangers es veu limitada per l'atonía de les economies dels països d'origen, i les economies domèstiques es veuen limitades per l'alt grau d'endeutament i pels preus ja elevats, juntament amb un mercat de treball lluny dels creixements de fa dos anys. Finalment, el comportament dels mercats financers durant el 2003 ja no hauria de representar un nou impuls a la

demanda d'habitatge, tot i que no sembla previsible que, a curt termini aquest factor es doni la volta. En conjunt, per tant, és previsible que la demanda continuï encara creixent durant el 2003, però perdent força a mida que avanci l'any. L'augment de preus s'hauria de situar a finals d'any a l'entorn del 5%, amb un 10% en mitjana de l'any, després d'haver crescut per sobre del 15% en els últims anys.

En conjunt, per tant, la demanda interna de l'economia catalana començarà a mostrar aportacions superiors al creixement del PIB a partir del segon trimestre per la recuperació del consum privat i de la inversió en béns d'equipament, mentre que la formació bruta de capital en construcció i el consum públic mostraran una suau desacceleració en el decurs de l'any. Pel que fa al sector exterior, la recuperació del comerç mundial que es podria produir com a resultat de la fi del conflicte bèl·lic i la millora prevista de les economies europees permetran una certa recuperació de les exportacions. Tot i això, la recuperació de la demanda interna arrossegarà el creixement de les importacions, mantenint l'aportació del saldo amb l'estranger, el que farà que l'aportació negativa de aquest es redueixi només en una dècima.

Activitat: es reanimen la indústria i els serveis, perdent força la construcció

Des del punt de vista de l'activitat, l'economia catalana experimentarà canvis importants en el 2003, variant la composició del creixement respecte al que succeí l'any anterior. Així, si durant el 2002 el creixement més accelerat es produí en l'agricultura, ramaderia i pesca (amb perfil creixent) i en la construcció, mentre que els serveis mostraven un perfil decreixent i la indústria es mantenia pràcticament estancada, durant l'any en curs es produirà una suau recuperació d'aquests dos últims sectors, mentre que la construcció es mantindrà pràcticament estable en el seu creixement i l'agricultura mostrarà un perfil decreixent.

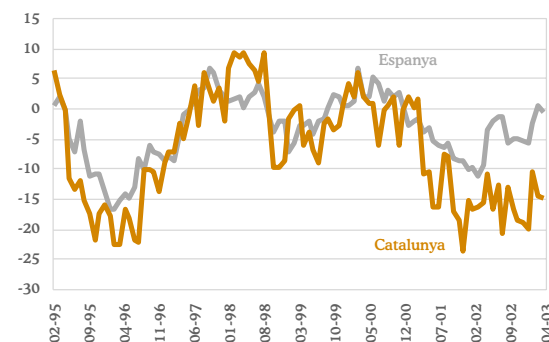
En l'agricultura, la previsió de bones collites en la fruita d'os i la manca d'enfermetats a la ramaderia permetran un ritme de creixement important al sector. Això no obstant, l'activitat augmentarà a un ritme inferior al del 2002, on s'observà la recuperació després de la forta recessió sectorial del 2001.

La indústria acumula producció, esperant la recuperació

L'activitat de la indústria catalana mostrarà, d'acord amb l'índex de producció industrial, un creixement de l'1,3% durant el 2002, amb un perfil lleugerament creixent en els tres primers trimestres de l'any, que es va interrompre a partir del mes de novembre. En termes tendencials (filtrat d'efectes de calendari laboral), l'IPI arribà a assolir un nivell del 2,9% al mes d'octubre, el màxim des de juliol del 2001, responent a la caiguda extraordinària de l'any anterior per efecte dels atemptats de l'11 de setembre del 2001. No obstant, el perfil de lleugera recuperació

Gràfic 3.10.

Índex de Clima Industrial: saldo de respostes (%)

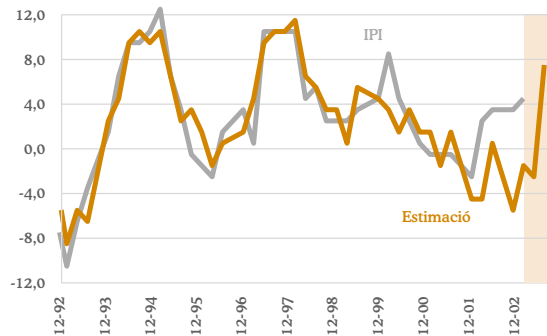
Font: Idescat

Quadre 3.7. Quadre macroeconòmic. Oferta. Catalunya

Dades Cicle-Tendència	2001				2002				2003				Dades anuals			
	1r T	2n T	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T	4t T	2000	2001(p)	2002(e)	2003(e)
Agricultura	-5,6	-8,8	-8,8	-5,2	2,2	7,4	9,8	9,4	8,8	4,8	4,8	3,0	4,3	-7,1	7,2	5,3
Indústria	2,0	1,5	1,4	0,7	1,0	1,3	1,5	1,6	1,8	2,8	3,7	3,8	3,8	1,4	1,3	3,1
Construcció	1,7	2,8	3,8	3,8	3,6	3,1	2,7	2,7	2,8	2,6	2,5	2,3	3,2	3,0	3,0	2,6
Serveis	3,2	3,1	3,1	3,2	3,0	2,7	2,3	1,9	2,0	2,0	2,2	2,4	3,6	3,2	2,5	2,1
Impostos nets s/ productes	1,8	1,5	1,7	2,1	1,8	2,9	2,6	1,9	1,5	1,4	2,5	2,9	4,4	1,8	2,3	2,1
PIB	2,5	2,3	2,4	2,3	2,3	2,4	2,2	2,0	2,1	2,3	2,7	2,8	3,7	2,4	2,2	2,5

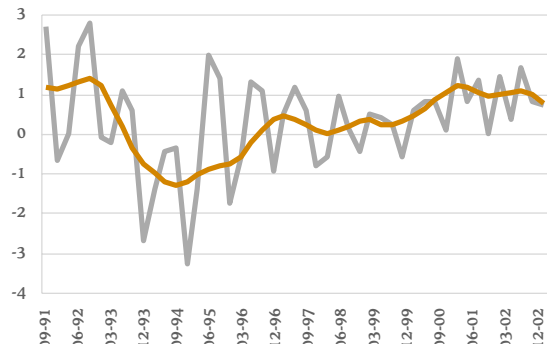
Les dades ombrejades són previsions BBVA (p) provisional (e) estimació
Font: Idescat i BBVA.

Gràfic 3.11.
Creixement de l'IPI de Catalunya

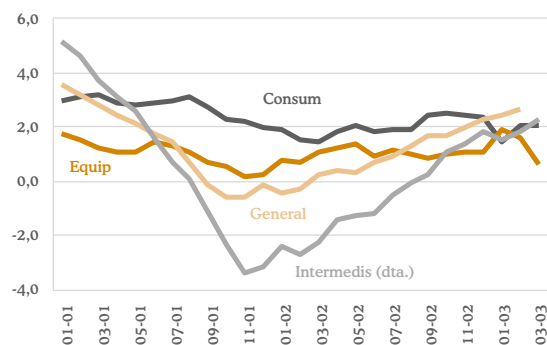
Font: INE, IDESCAT i BBVA

Gràfic 3.12.
Nivell d'estocs (saldos)
Sèrie original i suavitzada

Font: Enquesta BBVA sobre l'Activitat Econòmica

Gràfic 3.13.
Índex de preus industrials

Font: Idescat, INE i BBVA

es va trencar a partir d'aleshores, desaccelerant-se suaument l'IPI filtrat fins a nivells de l'1,4% al mes de març del 2003. En la pràctica, la producció industrial reflectida per l'IPI durant el 2002 no sembla consistent amb l'evolució de les expectatives del sector, ni amb l'evolució de la demanda interior (reflectida en l'evolució de la cartera de comandes) o exterior (exportacions), que haurien implicat una caiguda més important de l'activitat industrial.

La demanda industrial durant el 2002 es caracteritzà per una evolució negativa de la cartera de comandes, tant interior com exterior, que ha condicionat el clima industrial, fent-lo evolucionar de forma més propepera a com ho ha fet l'ICI de la Unió Europea que no a l'evolució de l'ICI espanyol. D'acord amb aquesta evolució, l'ocupació industrial mostrarà un comportament negatiu durant tot el 2002, el que possibilita lleugers increments de la capacitat productiva en el mateix període. No obstant, possiblement la percepció de que la desacceleració era transitòria, i la dificultat per a adaptar la producció a la ràpida evolució de la demanda, feren que la producció es mantingués en nivells més elevats dels que semblaven lògics donada l'evolució de les variables de demanda i el propi procés de recuperació dels estocs.

En el gràfic adjunt es pot observar l'evolució de l'IPI observat (mitjanes trimestrals de la dada original) i l'IPI estimat a partir de les dades obtingudes en l'Enquesta BBVA en l'apartat referent a la indústria. El comportament de l'IPI durant el conjunt de l'any que es desprèn de l'evolució de les variables considerades (nivell d'estocs, cartera de comandes, exportacions i inversió industrial) hauria estat clarament més negatiu del que ho ha estat en realitat, produint-se una acumulació d'estocs. I de no haver-se produït aquest, seria previsible una forta recuperació de l'activitat industrial en el tercer trimestre del 2003, d'acord amb les expectatives de recuperació de les economies del nostre entorn. El procés d'acumulació d'estocs experimentat per la indústria catalana durant tot el 2002 és un procés amb límit, i el retard en la recuperació de la demanda, per causa de l'empitjorament de les economies europees i del clima prebèl·lic, s'ha notat durant el primer trimestre, tant en l'IPI com en el nivell d'estocs. No obstant, aquesta mateixa acumulació farà que, durant el proper trimestre, la recuperació industrial sigui suau (en termes filtrats, l'IPI es continuaria desaccelerant), i només a partir de l'estiu es comenci a detectar un augment significatiu del creixement del valor afegit.

Per components, el sector de béns de consum sembla ser el que més ha experimentat aquesta davallada, amb una important desacceleració de la producció en els dos primers mesos de l'any, mentre que els béns intermedis han mostrat un major dinamisme.

En conjunt, per tant, la recuperació de la demanda és crucial per al sector de la indústria, un cop assolit el límit en l'acumulació d'estocs. Tot i que actualment ja sembla més probable una recuperació, com a mínim transitòria, de la demanda, i per tant el risc s'ha reduït, un nou retard d'aquesta podria implicar la tornada a xifres negatives d'activitat. En aquest sentit, l'apreciació de l'euro i el manteniment d'un diferencial d'inflació positiu amb la zona de l'euro continuaran acumulant pèrdues de competitivitat en preu als productes catalans, tot i el context de recuperació lleu del comerç mundial, el que conduirà a una recuperació relativament suau de la demanda. En aquest sentit, l'esforç realitzat per la indústria de béns de consum i béns d'equipament en la contenció de preus, en una situació de lleugera acceleració dels salaris i del preu dels inputs intermedis, cal considerar-la com una bona notícia, però implica un estretament dels marges comercials que fa més urgent l'arribada de la recuperació.

En resum, la indústria a amortit parcialment la crisi a Catalunya, mitjançant un manteniment de l'activitat que no s'ha col·locat al mercat.

És previsible, però, que a curt termini es produeixi una reactivació, lligada sobretot a la demanda interna i de la resta d'Espanya i, en menor mesura, a la incipient recuperació de les principals economies europees. L'augment dels estocs que s'ha produït en els últims trimestres és, en aquest sentit, una aposta forta per aquesta recuperació, que de no produir-se podria implicar un gir important en l'activitat del sector.

Construcció: l'activitat, mantinguda per l'obra pública

Durant el 2002 el sector de la construcció es desaccelerà de forma molt suau, però amb un comportament divergent per components. Així, mentre que l'edificació residencial ha experimentat un procés de desacceleració tot i l'existència d'operacions urbanístiques importants (Fòrum 2004, entorn de les estacions de l'AVE a Lleida i Tarragona,...), l'obra pública ha mantingut una tendència creixent, tant per la creació de grans infraestructures com per la realització d'obres de menor dimensió, lligades al cicle electoral. Aquest transvasament d'activitat des de l'obra residencial cap a la pública explica, a més, la negativa evolució de l'ocupació al sector, en ésser el primer més intensiu en l'ús de mà d'obra.

Així, mentre que el nombre d'habitatges acabats experimentà una recuperació momentània a mitjans de l'any 2002, el nombre d'habitatges en construcció mostraren un creixement negatiu durant la major part de l'any (amb una mínima recuperació a principis del 2003). Però això no implica una situació de baixa activitat al sector. Al contrari, el volum d'habitatges en construcció continua encara essent important, per sobre dels 80 mil en l'últim any, només un 3% per sota del de fa un any. Però l'elevat creixement del sector en els últims anys, les dificultats creixents per la demanda i l'elevat preu del sòl comencen a imposar també límits a creixements addicionals de l'activitat.

L'obra pública, en canvi, ha experimentat un fort creixement en l'últim any, com a conseqüència dels avenços en l'execució del Pla d'Infraestructures. Així, si per la part de la demanda s'observava un important increment de la licitació a partir de mitjans del 2001 que encara es manté, per la banda del consum del sector s'observa un augment rellevant del consum de ciment des de principis del 2002, que arriba ja a ritmes del 15% un cop filtrat dels efectes del calendari, símptoma inequívoc d'activitat present al sector, donada la nul·la capacitat d'emmagatzament d'aquest producte. Mentre que a la resta d'Espanya el cicle electoral (eleccions ara i d'aquí a un any) pot fer que aquesta evolució s'aturi momentàniament durant el 2003, a Catalunya el diferent calendari electoral, i l'endarreriment en l'execució d'algunes obres públiques, permetran que aquesta desacceleració sigui més suau.

En conjunt, la construcció continuarà durant el 2003 el seu procés de suau desacceleració, lligat a l'edificació residencial, mentre que l'obra civil es mantindrà en nivells d'activitat elevada.

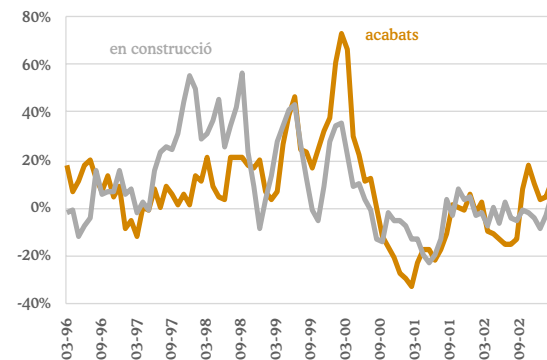
Serveis: dos anys més bons,... en entrada de turistes

Durant el 2002 es produí una important desacceleració de l'activitat en els serveis, que passaren de créixer un 3% en el primer trimestre a un 1,9% en el quart. En conjunt, el sector ha experimentat una severa desacceleració de la demanda, tant per part de les famílies com per part de les empreses i estrangers. Així, la desacceleració del consum privat es traduí en una pitjor evolució de les vendes minoristes, el fre del sector industrial ha afectat als serveis a les empreses, on destaca la disminució dels resultats empresarials al sector financer, i l'atonía de la demanda de l'economia espanyola i dels principals països d'origen dels turistes ha afectat als ingressos per turisme, tant de l'economia catalana com, especialment de la balear.

Gràfic 3.14.

Habitatges acabats i en construcció

Mitjana de tres mesos, a/a

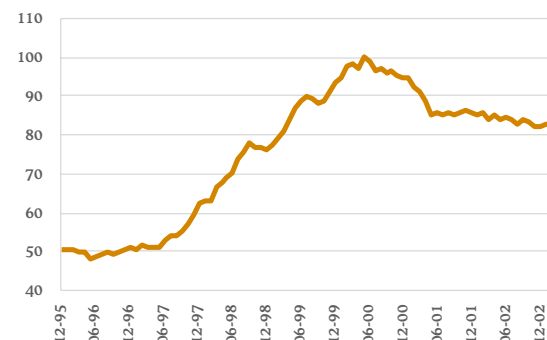

Font: Idescat i BBVA

Gràfic 3.15.

Nombre d'habitatges en construcció en l'últim any

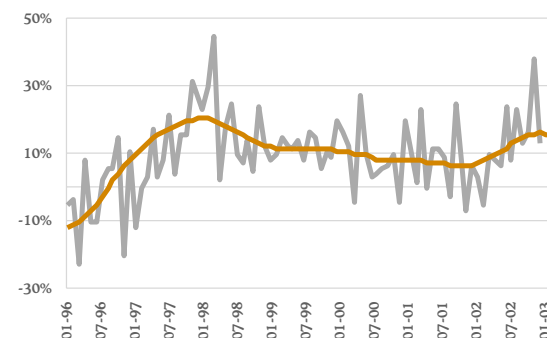
(milers)

Font: Idescat i BBVA

Gràfic 3.16.

Consum de ciment (a/a)

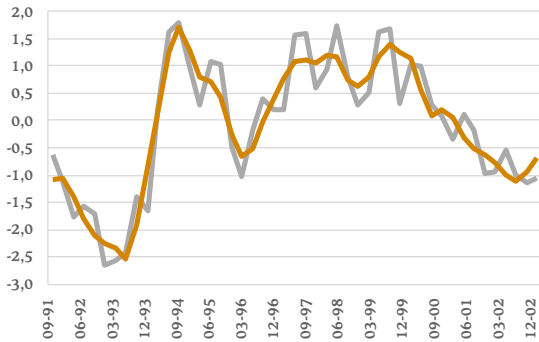

Font: Idescat i BBVA

Gràfic 3.17.

Evolució de les vendes (saldos)

Sèrie original i suavitzada

Font: Enquesta BBVA sobre l'Activitat Econòmica

Quadre 3.8. Entrades de turistes per CC.AA. de destí

	Any 2002	% del total	Increment anual (%)
Total	51.747.715	100	3,3
Catalunya	11.572.650	22,4	15,2
Canàries	10.648.142	20,6	-1,8
Balears	9.581.286	18,5	-7,9
Andalusia	7.422.339	14,3	2,8
C. Valenciana i Múrcia	5.369.679	10,4	6,1
Madrid	3.011.481	5,8	-2,3
Zona Cantàbrica	2.114.425	4,1	18,1
CC.AA. Interiors	2.027.713	3,9	23,2

Font: Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). IET

En el turisme, com ja es preveia des de l'estiu passat, l'impacte dels atemptats de l'11 de setembre als EUA i dels preus energètics sobre els desplaçaments aeris i la desacceleració de les economies alemanya i britànica tingueren un clar impacte sobre el turisme balear, que experimentà una forta davallada tant en l'entrada de turistes com en la despesa individual per viatger. En canvi, Catalunya es beneficià de l'efecte refugi. L'efecte refugi beneficia, en situacions d'inestabilitat, a aquelles zones turístiques on tenen menys pes els paquets turístics, ja que depenen en major grau d'un turisme amb més capacitat de planificació a curt termini. Catalunya és la Comunitat Autònoma on més turistes no utilitzen un paquet turístic (els 73,6% dels que arriben), mentre que a Balears només un 32,5% dels turistes viatgen sense un paquet turístic. A més, el turisme francès (el que té més incidència a Catalunya) és el que menys utilitza els paquets turístics per venir a Espanya (només el 20% dels turistes), mentre que el turisme alemany i del Regne Unit (els que tenen més incidència a Balears i Canàries) són els que més ús fan dels paquets turístics: el 58% dels alemanys i el 60% dels britànics venen a Espanya amb paquet turístic, percentatges que en el cas de les Balears augmenten fins al 70% i 66%, respectivament.

El fet de ser el destí més proper per als europeus dins d'Espanya i la possibilitat de realitzar desplaçaments amb transport privat, que permeten una menor anticipació en la planificació del viatge, juntament amb la major seguretat respecte a d'altres destins mediterranis més competitius en preus possibilita un increment del nombre d'arribades de turistes que convertí Catalunya en la primera regió turística d'Espanya, amb un augment del 15% en l'entrada de turistes, és a dir, un increment d'1,5 milions de turistes. El menor nombre de desplaçaments dels catalans i espanyols a l'estranger, al seu torn, facilità també un increment de l'ocupació turística. Les Balears, en canvi, experimentaren una caiguda en el nombre d'arribades del 7,9%, és a dir, 821 mil turistes menys que al 2001.

La inestabilitat econòmica i política ha condicionat el comportament dels turistes en dos sentits: en primer lloc, es generalitzen les decisions d'últim minut a l'hora de planificar les vacances, el que afavoreix destins propers. En segon lloc, augmenta l'ús de residències de tipus alternatiu, amb un clar augment de l'estada gratuïta (segona residència, pròpia o d'altres). No obstant, aquest turisme, que permet un increment en el nombre d'arribades, té com a contrapartida una menor despesa individual, tant per dia com per viatge. Així, la despesa mitjana per turista a Catalunya fou de 522,5€ per turista, equivalent a 55,1€ per turista i dia, front a una mitjana espanyola de 759€ i 67,3€/dia, respectivament. D'aquí es deriva, addicionalment, que Catalunya és també una de les Comunitats Autònomes on les estances són més curtes (9,5 dies per viatge front a 11,3 en la mitjana espanyola). Balears, que implica una major planificació, significa també despeses majors no només per dia (82,3€) sinó també totals (877,5€), ja que l'estança mitjana també és més llarga que a Catalunya (10,7 dies).

El primer trimestre del 2003 ha continuat la tònica positiva per al turisme català. D'una banda, la bona temporada de neu a afavorit l'estança dels catalans i dels viatgers amb origen a d'altres Comunitats autònomes. De l'altre, el turisme europeu s'ha vist condicionat altra vegada per l'atonía de les economies d'origen i per «l'efecte refugi», afavorint les arribades a Catalunya, essent Catalunya l'única de les principals destinacions turístiques espanyoles que mostra un increment en l'arribada de turistes en l'acumulat gener-març respecte al mateix període de l'any passat, aspecte que sens dubte s'haurà vist reforçat durant la Setmana Santa, segons les primeres informacions fetes públiques pel departament de Turisme de la Ge-

neralitat. Així i tot, s'observen diferències. Mentre que la despesa dels catalans per viatge comença a augmentar, després d'un any de creixement negatiu en termes reals, la despesa dels turistes d'altres països es manté estancada. Si, com sembla probable, es manté aquesta tònica durant el que queda d'any, Catalunya podria tornar a marcar un rècord en l'entrada de turistes, tot i que els ingressos del sector continuaran creixement a un ritme molt baix. Les Illes Balears, en canvi, podrien mostrar una nova caiguda en l'entrada de turistes, si bé aquesta hauria d'ésser menor que l'experimentada durant el 2002.

De cara al 2004, el Fòrum Universal de les cultures, amb el que es preveu atraure a cinc milions de visitants, podria fer que novament es produís un rècord en l'entrada de turistes, però difícilment aquest increment es traduiria en un fort increment de la despesa. A les Balears, en canvi, caldrà esperar una millora del clima internacional que, recolzada en la millora de les economies alemanya i britànica, permeti incrementar novament el nombre de turistes.

Els serveis a les empreses i el comerç minorista, en canvi, experimentaran una lleu millora de la seva activitat, a mesura que el consum privat i l'activitat empresarial (sobretot a la indústria) es recuperin durant el 2003.

En conjunt, per tant, és previsible que els serveis mostrin una suau recuperació en les taxes inter trimestrals des de l'1,8% del primer trimestre, on s'hauria tocat el mínim, fins al 2,5% del quart trimestre. En tot cas, el dinamisme d'aquest sector serà inferior al de l'any passat, ja que aquesta recuperació serà més suau del que ho fou la desacceleració del 2002.

Ocupació: el 2003 millora, després d'un 2002 molt fluix

El 2002 fou un any fluix per a l'economia catalana en termes d'ocupació, amb un augment del nombre d'ocupats del 0,2% (4.900 ocupats nous). Tot i que cal considerar les xifres com a provisionals, donat que a partir del segon trimestre del 2003 s'oferiran noves xifres de l'EPA que tindran en consideració els canvis derivats del nou cens de població de l'any 2001 (més població, ocupació i activitat), aquest creixement ha d'ésser valorat com a molt baix, sobretot si es té en compte que el nombre d'assalariats públics s'incrementà en 6.500, i que els del sector privat es reduïren en 10.530. L'EPA mostrarà una important correcció a l'alça en el primer trimestre del 2003, amb un creixement de l'ocupació del 3,7%.

Donats els canvis que pot experimentar l'EPA, per tant, sembla més convenient a curt termini analitzar l'evolució dels Afiliats a la Seguretat

Quadre 3.9. Despesa mitjana dels turistes per Comunitat autònoma (2002)

	Total	Per persona i dia
Canàries	966,5	84,1
Balears	877,5	82,3
Múrcia	828,4	46,2
Andalusia	808,3	62,6
Comunitat Valenciana	773,4	51,6
TOTAL	759,0	67,3
Madrid	749,5	88,6
Aragó	680,0	44,3
Astúries	680,0	40,3
Castella-La Manxa	630,3	48,8
Galícia	620,1	46,6
Cantàbria	567,8	43,7
Nabarra	534,3	45,3
Catalunya	522,5	55,1
País Basc	513,5	45,6
La Rioja	402,5	38,2
Extremadura	357,8	41,3
Castella-Lleó	350,8	47,1

Font: Exceltur

Quadre 3.11. Afiliats a la Seguretat Social

	Increment (%)		milers 2002
	2001	2002	
Agricultura	6,3%	8,3%	9,2
Indústria	0,6%	-1,6%	585,6
Construcció	6,0%	4,1%	216,1
Serveis	5,1%	4,2%	1.537,4
Total	3,9%	2,7%	2.349,0

Font: Idescat

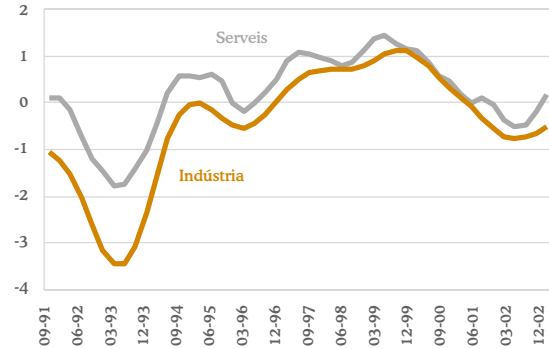
Quadre 3.10. Turistes estrangers a Catalunya per tipus d'allotjament. 2002

	Total turistes	%	Increment anual (%)	Estança mitjana (dies)
Hotels i similars	6631418	57,3	13,7	6,6
Allotjament extrahoteler	4865309	42,0	17,1	13,6
Vivenda gratuïta (pròpia, familiars)	2405697	49,4	11,7	13,2
Lloguer	1136204	23,4	18,5	16,0
Altres allotjaments	1323408	27,2	27,0	12,2
TOTAL (inclosos no especificats)	11.572.650	100,0	15,2	9,5

Font: Exceltur

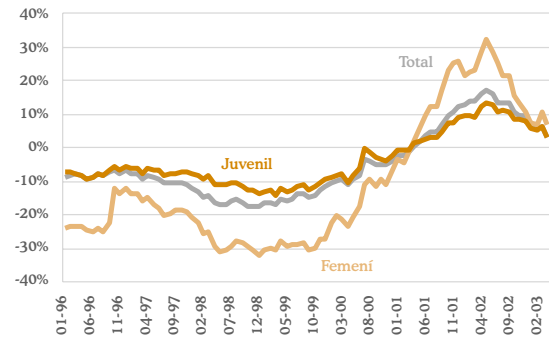
Gràfic 3.18.
Ocupació a la indústria i els serveis (saldos)

Sèries suavitzades

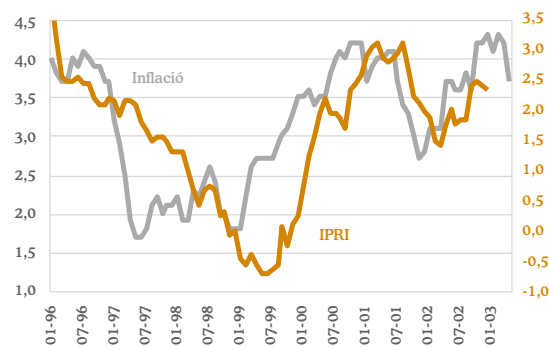
Font: Enquesta sobre l'Activitat Econòmica, BBVA

Gràfic 3.19.
Atur registrat: taxes de creixement interanuals

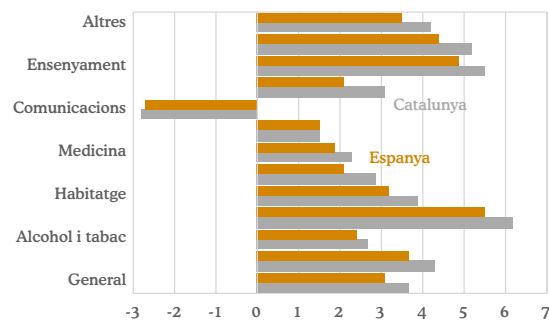
Font:IDESCAT

Gràfic 3.20.
Inflació i IPRI de béns de consum

Font: Idescat i BBVA

Gràfic 3.21.
Inflació a l'abril del 2003: Catalunya i Espanya

Font: Idescat

Social, sèrie administrativa que no es veu sotmesa a correccions. Aquesta mostra una clara desacceleració en l'any 2002, generalitzada a tots els sectors excepte l'agricultura, que ha continuat en els primers dos mesos del 2003 (+2,5% d'augment del nombre d'afiliats respecte al mateix període de l'any anterior). No obstant, les enquestes d'opinió, com la pròpia de BBVA sobre l'activitat econòmica, mostren un canvi rellevant en la pauta del comportament de l'ocupació, amb una recuperació respecte de la tendència descendent mantinguda durant els dos anys anteriors, tendència que s'haurà de mantenir en els propers trimestres, a mesura que es consolidi la recuperació de l'economia catalana. Cal, però, esperar a les noves dades de l'EPA abans de poder fer previsions sobre quin serà l'impacte quantitatiu en el mercat de treball.

L'atur registrat, al seu torn, mostrà una important desacceleració en el mes d'abril, tot i que aquesta dada s'ha vist favorablement afectada pel desplaçament de la Setmana Santa, des del mes de març de l'any passat al d'abril enguany. En el conjunt del primer trimestre, el creixement de l'atur es situava encara en el 6%, amb un total de 203,8 milers d'aturats, xifra que no s'assolia des de principis de 1998 però que, a mida que millori l'economia, podria veure's reduïda en el conjunt de l'any.

Preus: la sortida de "l'efecte euro" desaccelera la taxa,... però no redueix el diferencial

La Inflació catalana es mantingué entre octubre del 2002 i març del 2003 per sobre del 4%, havent mostrat una davallada fins al 3,7% al mes d'abril, mantenint-se de forma continuada un diferencial amb la mitjana espanyola de més de mig punt. L'any 2002, la inflació es veié afectada negativament per tres aspectes: l'alça del preu del petroli, l'efecte d'arrodoniment de preus per l'entrada en funcionament de l'euro, i la novetat de la consideració de les rebaixes per al càlcul de l'índex de preus de consum. La coincidència d'aquests tres factors donà com a resultat que, tant al mes d'abril com al d'octubre, s'experimentessin importants increments en esglaó de la taxa d'inflació (del 3,1 al 3,7% i del 3,6 al 4,2%, respectivament) augments que es detecten de forma directa en l'evolució del component de transports de la inflació catalana. En el 2003, i la dada del mes d'abril així ho confirma, s'observa el reflex contrari, tant per què ja no es produirà un nou arrodoniment de preus coincidint amb l'entrada de nous productes al mercat en les campanyes de primavera i tardor, com per la diferent evolució de l'euro i els preus de l'energia. Així, és previsible que després d'aquesta caiguda del mes d'abril la inflació continuï desaccelerant-se gradualment, fins a tancar l'any en l'entorn del 3,2%.

Més enllà del factor energètic, que com es pot observar es situa a nivells molt similars al conjunt d'Espanya, és preocupant que el diferencial d'inflació amb el conjunt de l'economia espanyola s'estén a tots els components de la inflació, el que dificulta la possibilitat de reduir-lo a curt termini. A més, aquesta generalització de la inflació eleva les possibilitats de translació d'aquesta a salaris i per tant, complicaria l'escenari competitiu de les empreses catalanes, que ja es veuran afectades pel diferencial d'inflació d'Espanya amb Europa i per l'apreciació de l'euro.

El Cens d'habitatges del 2001

Catalunya. Habitatge Familiar, Ocupats i Desocupats

	1950	1960	1970	1981	1991	2001
(Valors Absoluts)						
Ocupats	752.346	940.162	1.460.810	2.088.355	2.403.509	2.837.945
Principals	726.960	879.538	1.312.133	1.756.195	1.931.172	2.332.751
Secundaris	25.386	60.625	148.677	332.160	472.337	505.194
Desocupats i altres	16.924	22.133	151.453	364.514	317.874	451.131
Total Habitatges Familiars	769.270	962.295	1.612.263	2.452.869	2.721.383	3.289.076
(Valors Relatius)						
Ocupats	97,8%	97,7%	90,6%	85,1%	88,3%	86,3%
Principals	94,5%	91,4%	81,4%	71,6%	71,0%	70,9%
Secundaris	3,3%	6,3%	9,2%	13,5%	17,4%	15,4%
Desocupats i altres	2,2%	2,3%	9,4%	14,9%	11,7%	13,7%

Font: Censos de Població i Habitatge de l'INE

L'any 2001 existien 3,3 milions d'habitatges a Catalunya. El 70,9% es destinava a un ús de residència habitual, mentre que el 15,4% eren residències secundàries.

A finals del mes de desembre del 2001, el nombre d'habitatges existents a Catalunya era de 3,29 milions, segons l'avenç de les dades de l'últim Cens publicat per l'INE. D'aquest total, 2,33 milions tenien ús de residència principal, 0,51 milions eren habitatges secundaris i la resta estaven buides o a la rúbrica d'altres tipus d'habitatges. En aquest parc d'habitatges hi residien 6,34 milions d'habitants, dels que 0,3 milions són immigrants estrangers, representant el 4,9% de la població total (front a un 3% per al conjunt d'Espanya). A Catalunya hi havia, l'any 2001, un total de 518 habitatges per cada 1000 habitants, que es distribuïen en 368 residències principals, 80 secundàries i 72 buides o d'altre tipus d'immoble. En conjunt, la proporció d'habitatges existent a Catalunya és superior a les mitjanes espanyola i europea, que es situen en l'entorn de les 510 i 445 habitatges, respectivament, per cada 1000 habitants.

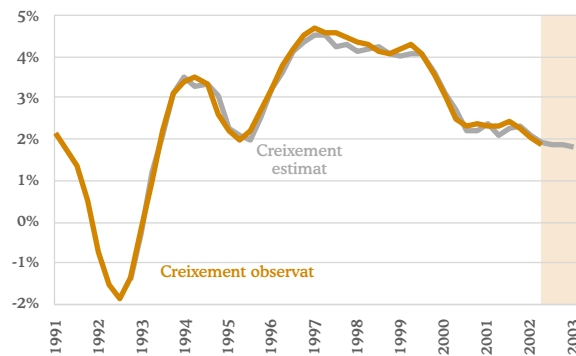
Respecte a les xifres del Cens de 1991, el parc d'habitatges ha augmentat pràcticament en 570.000 (un 21%), dels que 400.000 eren residències principals i 32.000 secundàries, el que implica unes taxes de creixement, respectivament, del 20,8% i del 7% respecte de les existents al 1991. En aquest mateix període, però, la població catalana s'incrementà en un 6,5%, el que implica que durant l'última dècada la dimensió mitjana de les llars catalanes s'ha reduït significativament. Al 2001, el nombre de persones per llar a Catalunya es situava en 2,7, és a dir 0,15 punts per sota de la mitjana espanyola.

Les intenses migracions des de les zones rurals a les urbanes es traduïren en un fort increment dels habitatges desocupats, que passaren de representar el 2,3% del parc l'any 1960 al 14,9% al 1981. No obstant, aquesta xifra s'ha reduït lleugerament fins a l'últim cens del 2001. L'augment de les segones residències, en canvi, es produí fonamentalment en les dècades dels setanta i vuitanta, fins a arribar a suposar el 17,4% l'any 1991, però aquesta proporció també s'ha reduït amb l'últim cens, fins al 15,4%. Conseqüentment, el pes de l'habitatge principal, que es reduí significativament en el passat, des del 95% del parc de 1950 fins a l'entorn del 85% al 1980, s'ha mantingut relativament estable en els últims anys.

El fort increment de la població en l'última dècada, l'augment de la riquesa que es tradueix en la demanda de més metres d'habitatge per persona, i el canvi en el tamany de les llars, són factors que permeten explicar l'important creixement en el nombre d'habitatges a Catalunya, addicionalment als conjunturals, que excepcionalment, afecten tant l'economia catalana com espanyola. A més, podrien permetre explicar en bona part el fort augment de preus i activitat en l'últim cicle.

Enquesta sobre l'Activitat Econòmica BBVA: 1er trimestre 2003

Indicador BBVA de l'economia catalana i PIB

Font: BBVA

En el primer trimestre del 2003, l'Enquesta sobre l'Activitat Econòmica BBVA mostra com s'ha produït un canvi rellevant tant en els nivells d'activitat com en la perspectiva per al proper trimestre, tant respecte a la situació del quart trimestre del 2002 com respecte al primer trimestre de l'any passat. La millora s'ha produït, sobretot, en la producció industrial i en els serveis, en tots dos casos amb impacte positiu sobre l'ocupació, mentre que la incidència és menor en el cas de la construcció. Aquesta millora ha permès canviar sensiblement el senyal de tendència de l'activitat econòmica que ofereix l'indicador BBVA, des d'una previsió de progressiva desacceleració de l'economia catalana, cap a una previsió de creixement sostingut en l'entorn del 2% en els dos propers trimestres. L'Enquesta, però, mostrarà també alguns dels símptomes que plantegen riscos per l'economia catalana en el moment actual: en la indústria, el manteniment de la tendència decreixent de la cartera de comandes a la indústria i la manca de millora de les exportacions en l'últim trimestre, després de l'avenç del 4t trimestre del 2002, fets que es reflecteixen en l'estancament de la inversió industrial; en els serveis, l'estancament del turisme i el manteniment de la tendència descendent en les vendes; i l'acceleració dels preus. En aquesta última variable l'Enquesta mostra una percepció d'acceleració més accelerada del que mostren les xifres d'inflació, el que podria estar lligat a l'evolució dels preus de la vivenda, no integrats en la inflació.

En conjunt, l'Enquesta mostra que l'economia catalana hauria tocat fons entre el quart trimestre del 2002 i el primer trimestre d'aquest any. L'indicador de perspectiva, assenyalava que l'economia podria experimentar una recuperació ja a partir del segon trimestre, que continuaria en el tercer.

L'indicador BBVA-CAT, extret a partir del conjunt d'informació de l'Enquesta (veure gràfic), ha millorat substancialment respecte a les previsions que oferia en períodes anteriors. Per primera vegada en els últims dos anys, l'indicador no assenyalava una desacceleració en els propers trimestres, sinó que mostra un creixement estable en l'entorn del 2%, que no obstant podria veure's superat amb els resultats de properes enquestes.

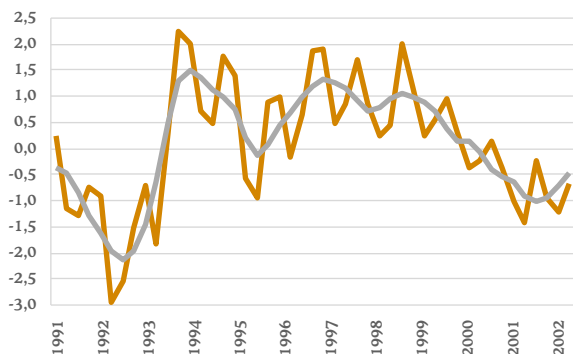
Quadre resum de l'activitat econòmica

(% de respostes)	1r TRIMESTRE DE 2003			4t TRIMESTRE DE 2002			1r TRIMESTRE DE 2002		
	Augmenta	Estable	Baixa	Augmenta	Estable	Baixa	Augmenta	Estable	Baixa
Producció industrial	2	79	19	2	78	19	5	73	22
Cartera de comandes	4	53	43	3	55	42	7	54	38
Nivell d'estocs	20	67	14	20	68	13	21	71	9
Inversió al sector primari	5	73	22	1	74	25	5	80	15
Inversió industrial	11	46	43	7	57	36	9	58	33
Inversió en serveis	19	67	14	9	69	22	12	66	22
Nova construcció	23	61	15	10	66	24	16	62	22
Ocupació industrial	6	76	19	5	76	20	3	75	21
Ocupació en construcció	16	70	14	7	74	19	13	71	16
Ocupació en serveis	10	84	7	5	68	27	7	74	19
Preus	55	44	0	33	61	6	34	64	2
Vendes	10	53	37	5	60	35	7	61	32
Exportacions	9	63	27	3	79	18	2	68	29
Activitat Econòmica	3	78	19	6	58	36	3	58	38
Perspectiva per al trimestre vinent	17	59	24	5	48	47	15	58	27

Font: BBVA

Activitat econòmica (saldos)

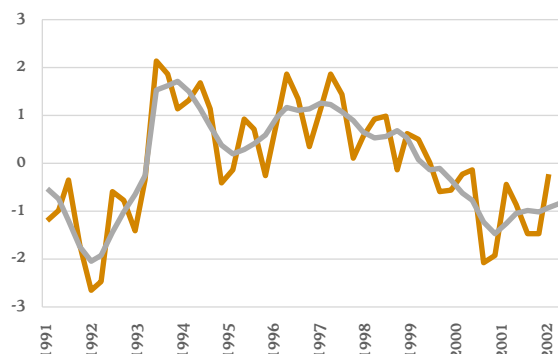
Sèrie original i suavitzada

Font: BBVA

Expectatives pel proper trimestre (saldos)

Sèrie original i suavitzada

Font: BBVA

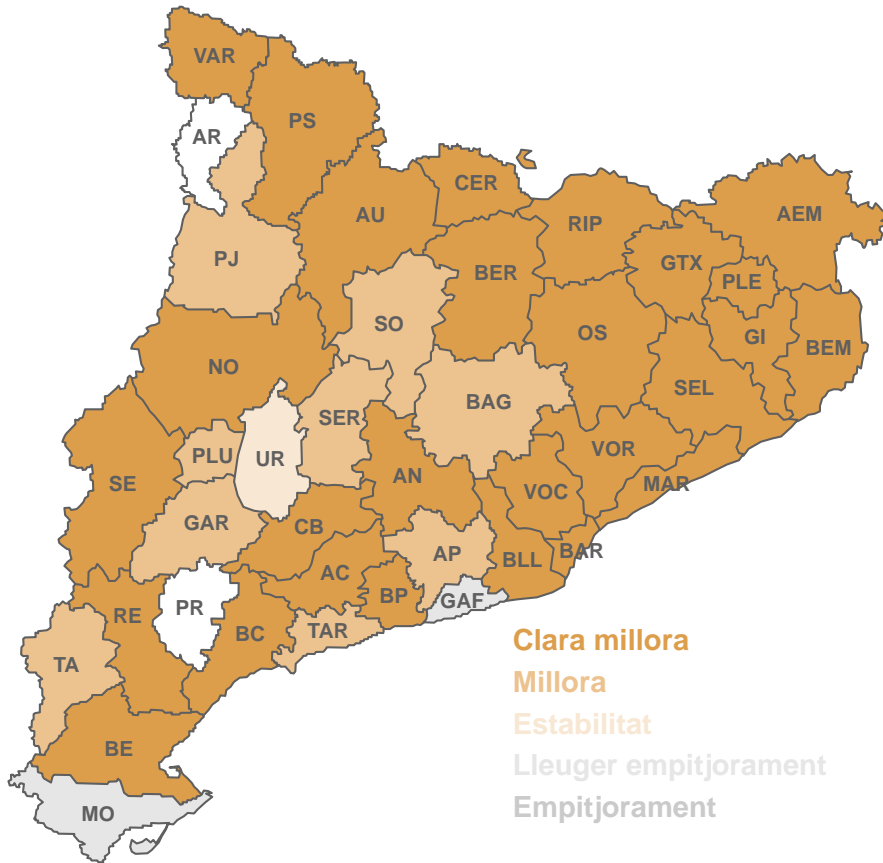
Per comarques, la recuperació s'observa de forma pràcticament generalitzada. Mentre que fa un any l'activitat evolucionava de forma negativa a 14 de les 41 comarques, i només a una (l'Alt Penedès) de forma lleugerament positiva, el mapa actual mostra que les comarques on l'activitat econòmica evoluciona negativament només són 7, encara que altra vegada només una (l'Urgell) assenyalava una evolució lleugerament positiva.

Quan s'analitza la perspectiva per al proper trimestre, la situació canvia radicalment. Fa un any, la perspectiva era a empitjorar en 24 comarques catalanes, mentre que a la resta es preveia estabilitat. Ara, en canvi, el nombre de comarques on es preveu un empitjorament s'ha reduït a 10, centrades bàsicament en l'eix de la N-II a la província de Barcelona, el Tarragonès i l'Alt Camp, i lligat a la conjuntura del sector industrial. Especialment, la perspectiva es manté negativa en les activitats de producció de components, com és el cas de les indústries lligades al sector de l'automòbil.

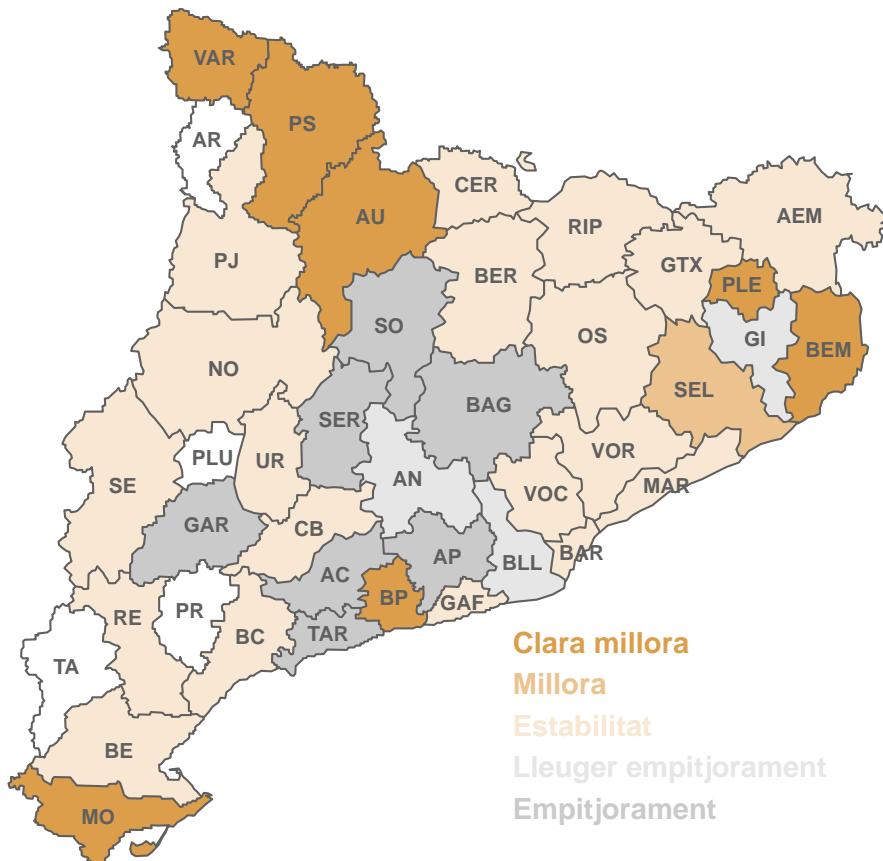
En canvi, s'observa una clara millora a les comarques del Pirineu de Lleida, el Baix Penedès, el Baix Empordà i el Pla de l'Estany, que es deriva més de l'evolució dels serveis. La possibilitat que "l'efecte refugi" del turisme incideixi especialment en l'activitat d'aquestes comarques aquest estiu recolza una recuperació, tot i que a l'Empordà, el Gironès i La Selva aquesta millora no s'ha observat en el primer trimestre. De fet, l'enquesta manca que el turisme hauria tingut, en aquests comarques, un comportament durant l'hivern inferior al que s'obtingué en el del 2001.

Respecte de les Balears, només Menorca comença a mostrar símptomes de recuperació en activitat i en perspectiva per al proper trimestre. A Mallorca, la perspectiva es manté estable respecte a fa un any, i l'activitat ha empitjorat lleugerament. En aquest cas, però els problemes es detecten en les relacions amb l'exterior (exportacions i turisme), mentre que les variables lligades a l'activitat interna (producció inversió i ocupació) comencen a recuperar-se lleugerament. En conjunt, l'activitat de les Balears continua desacelerant-se, i la perspectiva mostra una lleugera millora.

Activitat econòmica en el 1r trimestre del 2003

Perspectiva per al 2n trimestre del 2003

Interessats dirigir-se a:

Servicios Generales Difusión BBVA Gran Vía 1 planta 2 48001 Bilbao T 34 944 876 231 F 34 944 876 417 www.bbva.es

Depòsit Legal: M-31254-2000

altres publicacions

Aquest és un document preparat pel Servei de Estudis del Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A. (BBVA) pel seu propi compte, i es subministra només amb una finalitat informativa. Les opinions, estimacions, prediccions i recomanacions que s'expressen en aquest document es refereixen a la data que apareix en el mateix, pel que poden experimentar canvis com a conseqüència de la fluctuació dels mercats.

Les opinions, estimacions, prediccions i recomanacions contingudes en aquest document es basen en informacions que s'han obtingut de fonts considerades fiables, però cap garantia, expressa o implícita, es concedeix per BBVA sobre la seva exactitud, integritat o correcció.

El present document no constitueix una oferta, invitació o incitació per a la subscripció o compra de valors.